

Відділ освіти Сквирської районної державної адміністрації

Районний методичний кабінет

**Формування життєвої компетентності
дітей дошкільного віку:
інтегрований підхід**

Навчально-методичний посібник

м.Сквира

2010

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ 1. Компетентнісний підхід до освіти дошкільників.....	6
Розділ 2. Формування соціальної компетентності дошкільника.....	11
Розділ 3. Формування мовленнєвої компетентності дошкільника.....	17
Розділ 4. Оцінка життєвих досягнень дошкільника.....	21
Розділ 5. Інтеграція освітнього процесу за Базовою програмою розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі».....	24
Додатки.....	28
Конспекти інтегрованих занять.....	29
На допомогу педагогу.....	65
Література.....	75

ВСТУП

Дошкілля стоїть сьогодні на порозі великих змін. Базова програма розвитку дитини «Я у Світі» орієнтує педагогів на перегляд багатьох усталених підходів, на рух вперед, творчість. Процес оновлення змісту дошкільної освіти на сучасному етапі базується на визнанні пріоритету розвитку особистості дитини, цінності й сенсу її буття.

Мета і завдання виховання дитини в сім'ї, дошкільних навчальних закладах полягають у формуванні її особистісної культури і життєвої компетентності. Основною вимогою до якості дошкільної освіти є реалізація цілісного підходу до неї.

Дитячий садок – це посередник між родиною та дорослим світом, в який незабаром входить дошкільник, тому він має плекати дітей, учити не стільки різних предметів, скільки озброювати умінням жити, орієнтуватися в навколишньому, визначати в ньому своє місце. Виходячи з положень Базового компонента дошкільної освіти, «педагог має допомогти дошкільникові опанувати складну науку життя, набути компетентності у різних його сферах...»

Розвиток цілісної, життєво компетентної особистості – головне завдання, яке ставить перед сучасною дошкільною освітою Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Розв'язання його, з одного боку, допоможе, здійснити системний, цілісний підхід до розвитку дитини, з другого – співвіднести цей розвиток з життям, зрозуміти, чи живе дитина відповідно до вимог соціума та власних потреб, чи узгоджує в своєму індивідуальному досвіді те, що хоче, з тим, що може і повинна; як досягає поставлених цілей; в який спосіб розв'язує життєві конфлікти; на які цінності орієнтується.

Посібник розроблено на основі Базового компонента дошкільної освіти в Україні, Коментаря до Базового компонента, Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», науково-методичної літератури з проблем розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку. Використано узагальнені результати досліджень з означених питань, які провели науковці О.Кононко, О.Богініч, А.Гончаренко, Н.Глухова, О.Терещенко.

Дуже важливо на етапі дошкільного виховання створити оптимальні умови для успішного формування й розвитку необхідних якостей особистості. Саме дотримання принципу інтеграції в дошкільній освіті, який покладено в основу Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», сприяє розвитку в дошкільника цілісної та багатовимірної картини світу та необхідних якостей особистості. Інтеграційний підхід до освітнього процесу довів свою ефективність у зарубіжній та педагогічній практиці і його реалізація потребує пошуку нових, удосконалених форм, методів і принципів роботи.

Вкрай важливим є осмислення педагогами дошкільних навчальних закладів основних засад Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», вміння будувати освітній процес з позиції особистісно орієнтованого підходу, створення умов для розвитку особистості через задоволення її базових потреб та урахування унікальності кожної дитини.

Використання матеріалу посібника в роботі з дітьми дошкільного віку сприятиме ущільненню об'єму знань без збільшення часу на їх засвоєння, що цінно при впровадженні Базової програми «Я у Світі».

РОЗДІЛ 1

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ОСВІТИ ДОШКІЛЬНИКІВ

Основною метою дошкільної освіти є забезпечення сприятливих умов для становлення життєвої компетентності дитини, формування в неї базису особистісної культури, реалізації свого особистісного потенціалу.

У національній педагогіці все більше уваги приділяється концепції компетентності, основна ідея якої полягає у формуванні особистості, здатної в умовах сучасного життя діяти адекватно, покладати на себе відповідальність за когось-щось, застосовувати набуті знання і досвід у нових умовах, орієнтуватися при цьому на моральні цінності.

Компетентнісна стратегія відповідає потребам сьогодення і узгоджується з особистісно орієнтованим підходом до організації та оцінки результативності дошкільної освіти. Компетентнісний підхід покладено в основу Базового компонента дошкільної освіти в Україні та Базової програми розвитку дитини «Я у Світі». Уведення компетентності як пріоритетної категорії в дошкільну освіту означає надання переваги системному, цілісному підходу до розвитку, навчання та виховання дитини.

Базова програма розвитку «Я у Світі» спрямовує педагогів на те, щоб допомогти дітям підготуватися до життя, набуті життєвої компетентності.

Єдності у визначенні змісту поняття компетентності вітчизняними психологами і педагогами немає. Одні фахівці, визначаючи ступінь компетентності особистості, акцентують увагу на її уміннях, здатності до самоповаги, схильності до розв'язання складних проблем, гнучкості у досягненні мети. Інші фахівці здебільшого мають на увазі здатність особистості розв'язувати життєві проблеми.

Компетентність убирає в себе результати розвитку всіх базисних характеристик особистості, що сформувались в діяльності дитини – комунікативної, інтелектуальної, продуктивної та життєдіяльності в цілому. Крім того, компетентність – це гармонійне співвідношення «хочу» і «можу». Те, що може і хоче зробити дитина сьогодні за допомогою інших, завтра вона буде

робити самостійно (Т.Чиркова). Компетентність виконує ряд функцій: уміння вибирати відповідну інформацію для виконання дій з метою досягнення необхідної мети; для використання знань, які одержані від успіхів та невдач, для коригування, відмови від недоцільної дії; для взаємодії з довірцями (К.Крутій, Л.Плетеницька). Компетентність дошкільника можна визначити як комплексну характеристику особистості, що вбирає в себе результати попереднього психічного розвитку: знання, вміння, навички, креативність, ініціативність, самостійність, самооцінку, самоконтроль (А.Богущ).

Базова програма дає таке визначення: компетентність – інтегральна характеристика розвитку особистості, основними показниками якої є оптимальний для віку ступінь сформованості провідної діяльності, всіх форм активності та базових якостей.

У перекладі з латинської бути компетентним означає відповідати, підходити. Це не лише поінформованість із різноманітних проблем, а й відповідна поведінка, яка ґрунтується на знаннях і чуттєвому досвіді. Компетентність передбачає інтелектуальну та поведінкову самостійність, ініціативу, творчість, незалежність, критичність, оптимізм, наполегливість, вміння доводити розпочате до кінця, брати на себе відповідальність за помилки. Дорослі мають визнавати цю якість особливо важливою для особистісного становлення дитини, давати їй змогу виявляти самостійність, не караючи, не нав'язуючи готових рішень, не втручаючись у її діяльність, допомагаючи лише за об'єктивної необхідності.

Вимоги суспільства до вихованості й навченості дошкільника, а також умови, за яких вони можуть бути досягнуті, сформульовані у Базовому компоненті дошкільної освіти, який визначає ступінь компетентності – комплекс особистісних якостей і властивостей, потреб і здібностей, елементарних теоретичних уявлень, що становлять систему знань дитини, життєво важливих практичних умінь, які гарантують здатність реалізувати можливості розвитку особистості.

Відповідно до Базового компонента компетентність дошкільника оцінюється за формами його активності (фізичної, соціально-моральної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, художньої, креативної), у сферах життєдіяльності: «Природа», «Культура», «Люди», «Я Сам» та основних видах діяльності (предметно-практичній, пізнавальній, комунікативній).

Компетентність ставить високі вимоги до: самостійності дитини, її вміння брати на себе відповідальність; здатності діяти конструктивно, раціонально, гнучко, активно, творчо; надійності в партнерстві; вміння бути самою собою; оптимістичної самовіддачі життю; здатності поєднувати свою індивідуальність з умовами життя.

Компетентною особистістю слід вважати дитину, яка:

- вміє орієнтуватись в життєвих ситуаціях;
- спроможна правильно оцінити події, явища, вчинки;

- здатна вибирати доцільні способи дій і вчинки;
- може самостійно розв'язувати нескладні проблеми, виходячи з власного досвіду;
- задовольняє свої особисті та соціальні потреби.

Компетентність тісно пов'язана з близьким до неї поняттям зрілості як сукупним станом високого розвитку фізіологічних, інтелектуальних, вольових, емоційних, моральних, соціальних параметрів поведінки дитини, що забезпечує їх готовність до повноцінного функціонування у природному, предметному і людському довкіллі, обізнаність у сфері «Я».

Важливо навчити дитину з перших років життя усвідомлювати свій життєвий світ, відстоювати власні інтереси, співвідносити свій життєвий світ з життєвими світами інших людей.

На кінець дошкільця дитина повинна володіти основами ціннісного ставлення до навколишнього світу та самої себе. Ціннісне ставлення до природи сприяє формуванню екологічної свідомості; ціннісне ставлення до культури – духовності; ціннісне ставлення до людей – моральної свідомості; ціннісне ставлення до власного «Я» – самосвідомості.

Прилучаючись до сфери «Природа», дитина відчуває себе першовідкривачем, охоче експериментує з різними об'єктами природи, навчається знаходити нове у відомому й знайоме в новому, встановлювати найпростіші закономірності, берегти природу, відчувати її красу та багатомірність, свою причетність до неї. Під час спілкування з природою в дітей формується елементарний природо доцільний світогляд, вони усвідомлюють себе часткою природи, починають відчувати відповідальність за те, що відбувається у довкіллі.

Сфера «Культура» спонукає дошкільника до активних дій, розширення власного досвіду. Відкриває значущість власних зусиль для себе та інших людей, що заохочує до творчості, формує потяг до мистецтва, викликає повагу до майстерності. Дитина входить у світ практичної та духовної діяльності, навчається діставати задоволення від неї, цінувати вироби.

Опановуючи сферу «Люди», дитина навчається рахуватися з іншими людьми. У неї формується інтерес до подій суспільного життя, розуміння колективних взаємин; накопичується досвід допомоги й захисту інших, з'являється розуміння спільного й відмінного з іншими, виникають співчуття і співрадість, формується соціальна компетентність, уміння поводитися у межах припустимої поведінки.

Через сферу «Я» дошкільник спостерігає за собою, виділяє себе з навколишнього світу, вивчає власне «Я», що спонукає хлопчиків і дівчаток цікавитись власною біографією, зовнішністю, вчинками, результатами діяльності, замислюватися над питаннями народження і смерті, прагнути до самозбереження та саморозвитку. Компетентність щодо себе означає здатність орієнтуватися у власних чеснотах і вадах, уміння розуміти і любити себе.

Для розвитку життєвої компетентності дошкільників під час спілкування з ними, педагог має поєднувати в собі чотири позиції: позицію вихователя, позицію учителя, позицію партнера, позицію психотерапевта.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА

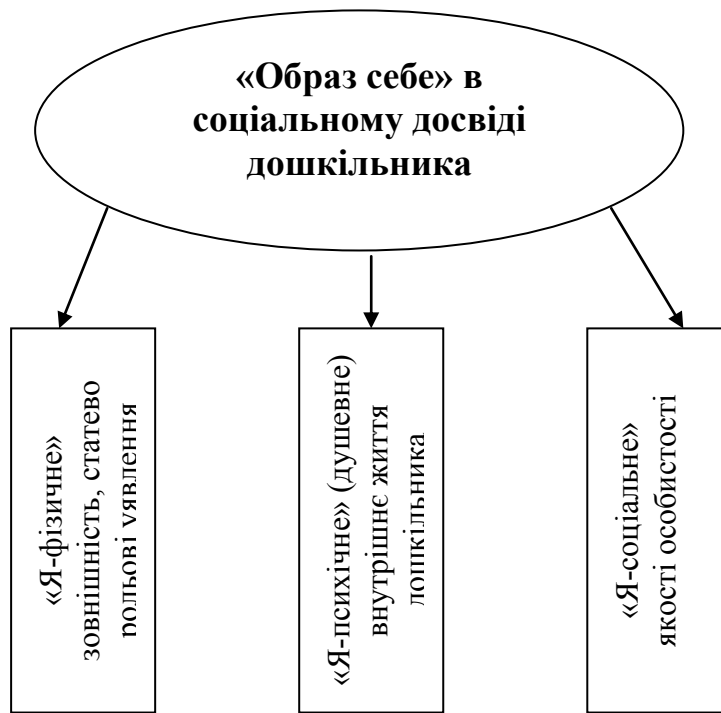
Соціальна зрілість – складова життєвої компетенції дошкільника. Соціалізація особистості в дошкільному дитинстві – це процес становлення дитячої особистості в її взаємодії з соціальним світом. Важливість періоду дошкільного дитинства полягає в підготовці психічних якостей і властивостей особистості, які потрібні кожній людині для життя в суспільстві.

Мета соціалізації через призму Базового компонента дошкільної освіти в Україні окреслюється такими напрямками:

1. Сприяння адаптації дитини до умов життєдіяльності (входження дитини у світ людських стосунків, формування відкритості до світу людей).
2. Сприяння динаміці й розвитку самоусвідомлення, що дозволить дитині змінювати уявлення про себе і ставлення до себе в процесі життєдіяльності (виховання навичок соціальної поведінки).
3. Формування суб'єктивної життєвої позиції, допомога в самореалізації.

Соціальний досвід дошкільника складається з уявлень про різноманітні сторони життя:

Соціалізація дитини відрізняється від соціалізації дорослого тим, що:

- для соціалізації дорослого характерним є корегування зовнішньої поведінки, соціалізація дитини передбачає формування базових цінностей та орієнтирів;
- дорослі схильні оцінювати норми, діти тільки їх засвоюють, що формує їхній соціальний досвід;
- багатовимірність соціалізації дорослих містить вибір, соціалізація дітей будується на дотриманні загально визначених правил, на підпорядкування дорослим;
- соціалізація дорослих спрямована на оволодіння певними навичками, соціалізація дітей формує мотивацію їхньої поведінки.

Особливістю соціалізації дитини-дошкільника є те, що вона відкриває світ для себе вперше. У взаємовідносинах дитини з оточуючим виділяються дві лінії: «дитина – дорослий», «дитина – дитина». Стосунки «дитина – дорослий» мають провідне значення, виступають першоосновою всіх видів ставлення дитини до дійсності і є джерелом її всебічного розвитку. Дорослий – носій зразків, норм, правил, прийнятих у суспільстві.

З віком у дитини виникають потреби в самостійності, творчості, самопізнанні, які вона прагне реалізувати з ровесниками як з рівними собі

партнерами. У товаристві ровесників відбувається взаємовплив, а у спілкуванні з дорослим він підпорядковує собі дитину, яка виступає виконавцем. Дошкільник рідше виявляє альтруїстичну поведінку щодо дорослого, меншу наполегливість у спробах спілкування з ним. Вимога та протидія адресується ровеснику, який сприяє формуванню критичного ставлення дошкільника до себе.

Спілкування між дітьми в дошкільному віці впливає на загальний психічний розвиток дитини. Контакти з однолітками мають невимушений і розкутий характер, яскраве емоційне забарвлення. У спілкуванні з ровесником створюються умови, що забезпечують самопізнання, самооцінку в дитячій спільній діяльності. Спілкування з рівним за статусом партнером сприяє вільному виявленню творчості, стимулює розвиток ініціативності дошкільника. У колективних стосунках створюються передумови для соціально-психічного розвитку особистості, тому відокремлення дитини від однолітків, від соціального середовища – це соціально психічний вакуум, який стоїть на заваді її розвитку.

Спілкування та спільна діяльність дітей сприяють:

- формуванню моральних уявлень, гуманного ставлення до інших, позитивній емоційній спрямованості на оточуючих, навичкам співпраці та взаємодії з партнером, взаєморозумінню, співпереживанню;

- розвитку пізнавальної діяльності, що виявляється в засвоєнні здатності до виявлення різних поглядів на явище чи об'єкт, оволодінню логічними операціями заперечення, доведення, аргументації, переконувannya;

- усвідомлення, що спілкування та спільна діяльність з однолітками становлять умову виникнення оцінок однолітків і самооцінки;

- розвитку творчості, самостійності, ініціативності, що відбуваються завдяки налагодженню контактів один з одним, визначенню їх мети, організації ігрової діяльності;

- набутті навичок в узгодженні дій і планів, здатності висловлювати співчуття, надавати взаємопідтримку, робити самооцінки.

Потреба у спілкуванні – одна з основних соціальних потреб. Вона виникає на ранніх етапах людського життя і проявляється в перші місяці життя дитини

(дитина радісно реагує при зустрічі зі «своїми» дорослими; незнайомим дорослим посміхається або відвертається, плаче). Потреба у спілкуванні спонукає дитину шукати емоційного контакту не лише з дорослими, а й з однолітками, іншими дітьми. З раннього віку зароджуються особистісні стосунки, що характеризуються бажанням дитини без видимої причини підійти й доторкнутися до іншої дитини, налагодити з нею чуттєвий контакт, з'являються особистісні стосунки – симпатії та антипатії.

У дошкільному віці виділяють три форми спілкування з ровесниками: емоційно-практичне, ситуативно-ділове, позаситуативно-ділове.

Емоційно-практична форма спілкування з ровесниками виникає до 2-річного віку. Потреба у спілкуванні з ровесниками ще слабо виражена й полягає у прагненні до співучасті в розвагах і забавах. У групі дітей виникає спільний емоційний фон – вони разом сміються, бігають, кричать.

Ситуативно-ділова форма спілкування з ровесниками виникає у дітей 4-6 років. Потреба у спілкуванні з іншими дітьми стає інтенсивнішою і пов'язана з виникненням сюжетно-рольової гри. У спілкуванні з ровесниками дошкільник прагне налагодити ділову співпрацю, узгоджувати свої дії з партнером у діяльності. Співпраця дітей має ігровий характер і зосереджена не на результаті, а на процесі.

Позаситуативно-ділова форма спілкування з ровесниками проявляється у старшому дошкільному віці і пов'язана із зміною сюжетно-рольової гри (гра має спільний характер, єдині правила, вимоги, узгоджені дії, які враховують партнерські інтереси). Разом із пізнанням ровесників у дитини розвивається розуміння Я-образу. Позаситуативно-ділове спілкування формує здатність розуміти іншого як особистість. У старших дошкільників особливо гостро проявляється потреба у спілкуванні з однолітками, потреба в дитячому колективі. 3-4-річна дитина задовольняється ляльками та іграшками, 5-річна дитина потребує товариства однолітків, тому вже з 4-5-річного віку ізоляція дитини від інших дітей – одне з найтяжчих покарань.

У дитячому колективі діти набувають навичок колективного співжиття, досвіду самоствердження в колективній діяльності, взаємодії та спілкування. Колектив позитивно впливає на звільнення дитини від егоцентризму, звички орієнтуватися лише на власне «Я», на свої уподобання, погляди, уміння. Уміння грати за правилами, спілкуватися з іншими дітьми – необхідна умова комфортного перебування дитини в дитячому колективі. Їй важливо відчувати себе прийнятою, значущою для інших.

Завдання педагога:

- навчити дитину орієнтуватися в нових соціальних умовах, виявляти інтерес до однолітків;
- формувати вмінні узгоджувати свої дії з партнерами у спільній діяльності, домовлятися, співпрацювати;
- учити виявляти вплив на оточуючих, налагоджувати взаємодію;
- формувати вміння у спільній діяльності керуватися спільними інтересами, обмежувати власні надмірні домагання;
- вчити обстоювати власну позицію, яка не домінуватиме над іншими, вміти поступатися, приймати позицію іншого;
- розвивати вміння зрозуміти й добровільно прийняти погляд іншого, не насаджувати свою думку, уникати конфліктів;
- розвивати вміння миролюбно розв'язувати конфліктні ситуації без допомоги дорослого, відчуття справедливості;
- вчити бути об'єктивними в оцінках, здійснювати самоаналіз власних вчинків і думок;
- вчити доброзичливо ставитися до суджень іншого, мати право на помилку та можливість її виправити;
- виховувати вміння поводитись чесно, дотримуватись наданого слова;
- вчити дорожити взаєминами з однолітками, товаришувати, дружити.

Із того моменту, як дитина потрапляє до групи однолітків, її індивідуальний розвиток не можна розглядати поза стосунками з іншими членами групи. На

основі досвіду спілкування з однолітками закладаються основи моральних якостей особистості.

Дитяча група: регулює поведінку дитини щодо ровесників на основі соціально прийнятих норм; сприяє статевій соціалізації і статевій диференціації; формує ціннісні орієнтири; навчає навичок спілкування і взаємодії; корегує умови неблагополучної сім'ї.

Формування соціально компетентної дитини в дошкільному віці неможливе без введення її до дитячого співтовариства.

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА

Мовленнєвий розвиток дошкільника – складний психологічний процес, що не зводиться до простого відтворення дитиною почутої мови. Він визначається мірою сформованості знань, умінь та навичок дитини і виявляється в соціальній та інтелектуальній активності у колі дорослих та однолітків.

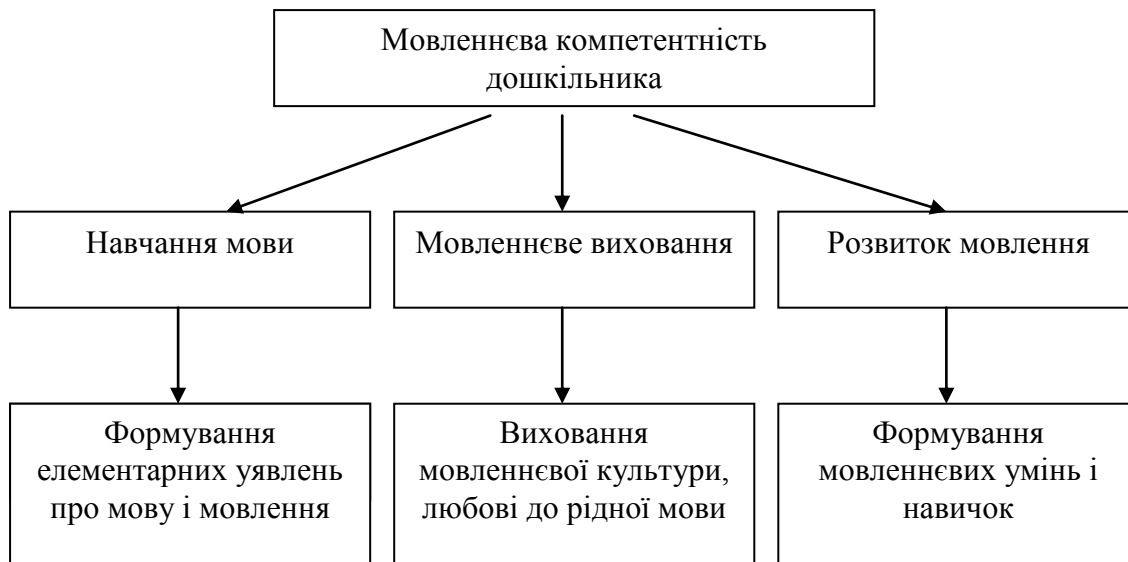
Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» не виділяє мовленнєвий розвиток як сферу життєдіяльності чи змістову лінію, не програмує окремі заняття суто мовленнєвого змісту. І це означає, що мовлення як компонент, що обслуговує всі сторони життєдіяльності малюка, є основою всіх змістових ліній Програми. Мовлення – особлива форма діяльності дитини, особливий результат її зусиль в освоєнні життєвого простору.

Належний рівень життєвої компетентності дитини неможливий без оволодіння мовленням. Оволодіваючи мовленням, вивчаючи мову, дитина засвоює систему знань, суспільно прийняті норми поведінки, «оволодіває наукою і мистецтвом жити серед інших». Мовленнєва компетентність – це вміння адекватно й доречно користуватися мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності. Дитина повинна бути здатною користуватися рідною мовою як засобом мовленнєвої взаємодії у товаристві людей, знаходити своє місце серед них, розуміти їх і бути зрозумілим, узгоджувати власні бажання з намірами інших учасників. Становлення мовленнєвої особистості відбувається в комплексному розвитку всіх компонентів мовлення.

Види мовленнєвої компетентності дошкільника: лексична (наявність певного запасу слів), фонетична (правильна вимова всіх звуків рідної мови), граматична (правильне вживання граматичних форм рідної мови), діалогічна (розуміння зв'язного тексту, вести діалог, складати розповіді).

У формуванні мовленнєвої компетентності лежить триєдина мета: розвиток мовлення, навчання мови та мовленнєве виховання.

Взаємодія компонентів процесу формування мовлення дошкільнят

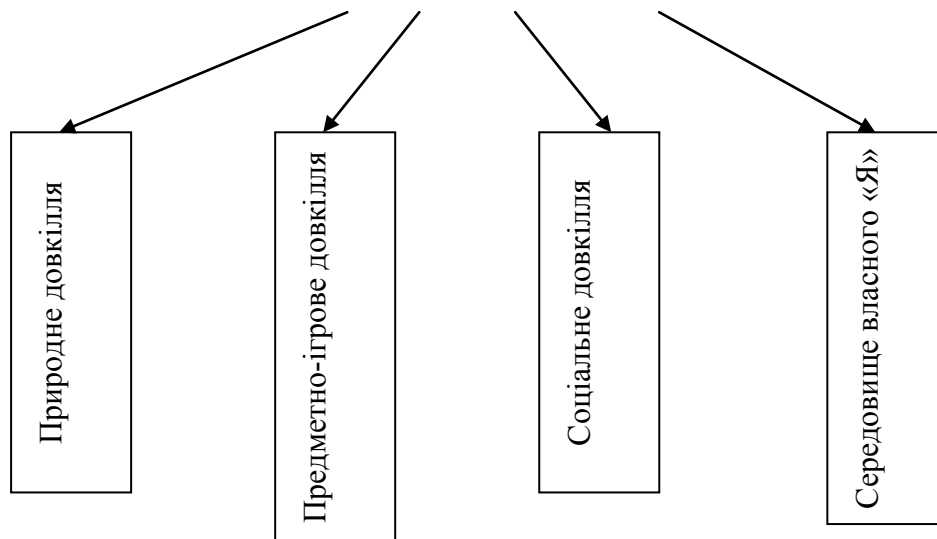
Зміст комунікативної компетентності:

- обізнаність дитини старшого дошкільного віку зі способами та засобами мовленнєвої взаємодії;
- адекватність вибору наявних навичок та вмінь, застосування їх у мовленнєвій діяльності;
 - орієнтація у ситуації спілкування;
- комплексне, варіативне, творче застосування мовленнєвих і не мовленнєвих засобів відповідно до поставленої мети.

Різні види мовленнєвої компетентності формуємо з раннього віку. Спираючись на концептуальні засади Базової програми «Я у Світі», педагоги не виділяють фрагменти роботи суто мовленнєвого змісту, а знаходять їх місце в комплексному поєднанні зі змістовими лініями, що сприяє гармонійному розвитку дошкільника. Для успішного мовленнєвого розвитку важливе значення має вся життєдіяльність дітей, що дає змогу вправляти їх у спілкуванні. Оптимальний рівень мовленнєвої компетентності дошкільників досягається створенням розвивального мовленнєвого середовища, у якому діти перебувають.

Пріоритетами для розвивального середовища мають бути спілкування, обговорення, мовленнєво-творча діяльність, роздуми вголос без остраху помилитися чи мати іншу думку, ніж дорослий. Неможливо створити уніфіковане середовище, яке за змістом і формою задовольнить кожну дитину. Тому розвивальним є те середовище, яке пристосовується до природного темпу кожного малюка, де кожен має право і обов'язок бути собою.

Складові мовленнєвого розвивального середовища

Мовленням дитина оволодіває в процесі спілкування під час різних видів діяльності. Проте, повсякденного спілкування для становлення мовленнєвої компетентності недостатньо. Саме на міні-заняттях, в яких домінують гра і спілкування, вихователь систематично та послідовно формує у дітей мовленнєві уміння та навички, які закріплюються при спілкуванні дітей під час різних видів діяльності в повсякденному житті. На міні-заняттях з мовленнєвого спілкування діти не стільки засвоюють матеріал про навколишній світ, скільки вправляються в мовленнєвій діяльності. Зосереджується увагу на практичному засвоєнні дітьми норм рідної мови, формуванні навичок розповідання та переказування. Міні-заняття з мовленнєвого спілкування проводяться у всіх вікових група з підгрупами дітей та індивідуально.

Основною метою міні-занять з мовленнєвого спілкування є розвиток мовлення кожної конкретної дитини, тому важливо стимулювати максимальну мовленнєву активність кожного. Цього можна досягнути за такі умов:

- уміння педагога викликати інтерес до теми заняття та співвідносити власну мовленнєву активність і мовленнєву активність дітей – неприпустимо, щоб дорослий говорив більшу частину заняття;
- проведення занять підгрупами;
- правильне розташування дітей;
- забезпечення оптимальної інтенсивності мовленнєвого навантаження дітей;
- здійснення індивідуально-диференційованого підходу – уміння педагога бачити в колективі кожну конкретну дитину;
- уміння педагога бачити особисті досягнення дитини, а не порівнювати її з іншими дітьми.

Під час міні-занять із мовленнєвого спілкування вихователь ретельно підбирає тему, враховує особливості кожної дитини, розміщує дітей так, щоб вони могли бачити одне одного. Без «контакту очей» неможливо формувати вміння слухати товариша, розуміти мовця, виховувати культуру мовлення.

РОЗДІЛ 4

ОЦІНКА ЖИТТЄВИХ ДОСЯГНЕНЬ ДОШКІЛЬНИКА

Щоб визначити наскільки компетентна та чи інша дитина, важливо усвідомити, що нормою розвитку є не середньостатистичні для її віку показники, а ті кращі, які можливі в певному віці в конкретної дитини за відповідних умов. Дорослий має навчитися визначати норму розвитку кожної окремої дитини в межах її індивідуального життя, а не порівнювати її з іншими або співвідносити з абстрактною, однією на всіх дітей певного паспортного віку нормою.

Доцільно оцінювати не стільки успішність виконання дитиною конкретних завдань, скільки характеризувати продуктивність її життя в цілому. Важливо знати, що переважає в досвіді дитини – успіхи чи невдачі, до якого стандарту якості вона прагне (високого, посереднього, низького), чи впевнена у собі (непевнена, самовпевнена), чи орієнтується на оптимум (мінімум, максимум) докладання зусиль. Показовим є те, наскільки сильно переживає дошкільник свої успіхи та невдачі (глибоко – поверхово, яскраво – непомітно для інших, конструктивно – деструктивно).

Контроль має бути процесом інтегральної, зваженої перевірки життєвих досягнень дошкільника, обліком, обстеженням, що передбачає тривале й різнобічне вивчення експертом (керівником) проявів його поведінки та діяльності. Контроль може бути і наглядом, якщо це стосується педагога-початківця. Але контроль неприпустимо перетворювати на цензуру з метою виявлення недоліків й покарань. Його мотивом мають бути визначення сильних і слабких сторін у розвитку дошкільника як особистості, накреслення перспектив, визначення для себе, в чому саме і якої допомоги потребує конкретна дитина (педагог). Отже, контроль має бути допоміжним, а не караючим.

За особистісно орієнтованою моделлю освіти під час контролю увага педагога має концентруватися на таких моментах:

- чи виявляла дитини, оволодіваючи знаннями, вміннями та навичками, творчість, самостійність;
- чи використовувала раціональні засоби досягнення мети;

- чи діяла відповідно до своїх природних можливостей;
- наскільки дитина проявила себе як особистість у різних сферах життєдіяльності;
- чи зберігається певна тенденція поведінки дитини в різних видах діяльності;
- наскільки збалансовані в житті дитини різні форми активності: фізична, соціально-моральна, емоційно-ціннісна, пізнавальна, мовленнєва, художня, креативна.

Процес контролю завершує оцінка, яка повинна визначати вартісність життєвих надбань дитини, висновок щодо якісних (кількісних) характеристик її життєвої компетентності. Часто оцінки дорослих бувають занадто узагальнені й лаконічні, не містять конкретних вказівок на те, що саме в дитини добре, а що поки що недостатньо; висловлюються в занадто емоційній формі; бувають принизливими. А це негативно позначається на розвитку і соціалізації дитини, тому процесу оцінювання варто приділяти більше уваги.

Оцінка має бути:

- інтегрованою (містити інформацію про загальні тенденції поведінки та діяльності, про конкретні чесноти й вади дошкільника (педагога);
 - об'єктивною (позбавленою суб'єктивності, упередженості);
 - розгорнутою (з поясненнями, уточненнями, вказівками на суттєве);
 - мотивованою (обгрунтованою);
 - зацікавленою (пройнятою інтересом);
 - зрозумілою (чітко сформульованою);
 - оптимістичною (пройнятою вірою в можливості особистості);
- стимулюючою (зорієнтованою на перспективу з урахуванням наявних резервів).

Для фіксування спостережень за розвитком кожної дитини ведеться папка оцінки досягнень. Спостерігаючи за розвитком дітей, педагог записує досягнення кожної. Аналіз даних спостережень свідчить про рівень розвитку окремої дитини як особистості і дає можливість вносити корективи в освітньо-виховний процес.

Під час оцінки життєвих досягнень дошкільника характеризується спосіб його буття в цілому, тенденції його поведінки, нахили до певних видів

діяльності, динаміка розвитку протягом певного часу тощо. Така оцінка є узагальненою і визначають її керівник, вихователь. Поряд з цим існує і діагностична оцінка життєвих досягнень дошкільника, яку визначають практичні психологи і науковці.

Оцінка педагога суттєво впливає на впевненість, самопочуття та самоповагу дитини. Вона має включати судження педагога про життєву компетентність кожної дитини, її здатність посісти належне місце серед однолітків, зайняти певну життєву позицію. Вихователь має володіти інформацією про те, що дитина вміє, знає, цінує, як може передавати свої життєві враження образом, словом і співвідносити їх з моральними нормами.

РОЗДІЛ 5

**ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
ЗА БАЗОВОЮ ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ДИТИНИ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «Я У СВІТІ»**

Державні освітні стандарти передбачають оновлення змісту навчання й виховання на засадах гуманізації, диференціації та інтеграції. Важливою тенденцією розвитку науки є її інтеграція – об'єднання теоретичних знань у цілісну систему, що відображає світ у його єдності та розвитку, а саме тому вона має бути присутня в дошкільному навчанні. Інтеграція – (від латинського інтеграція – відновлювання, поповнення) – це об'єднання, взаємопроникнення окремих елементів у єдине ціле. Психологи і педагоги стверджують: у дитини досить рано формується цілісний образ світу, який легко зруйнувати. Дошкільник отримує розрізнені, мозаїчні знання, і їх у подальшому необхідно об'єднувати, щоб сприймалася цілісна картина світу й формувалася гармонійна цілісна особистість. З підвищенням вимог до організації навчання й виховання в дитячих садках інтеграційні процеси набувають особливого значення. Проте інтеграція в освіті ще недостатньо науково обґрунтована.

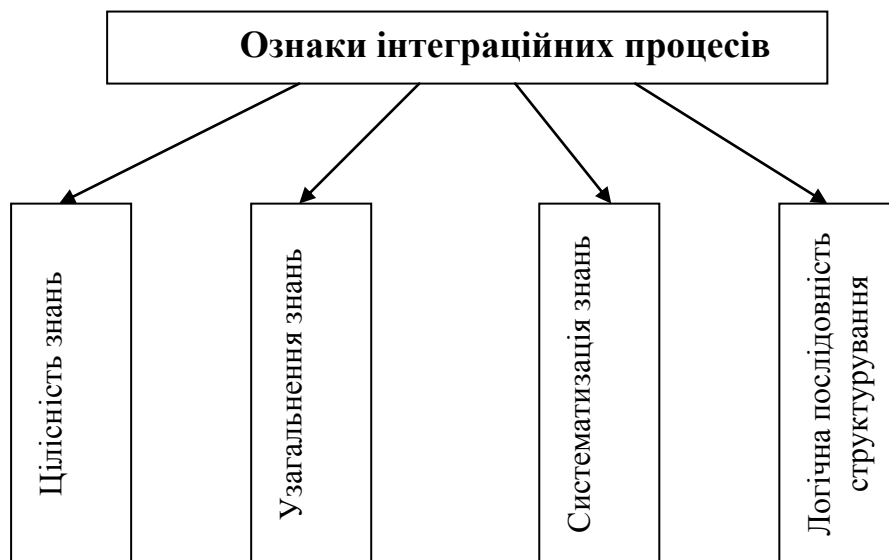
Я.Коменський писав: «Усе, що перебуває у взаємозв'язку, необхідно викладати у цьому ж взаємозв'язку, незалежно від того, з якого джерела походять ці знання: суто наукового, виробничого чи життєвого досвіду». К.Ушинський стверджував, що окрім спеціальних понять, що належать окремим наукам, є поняття спільні для багатьох, а деякі й для всіх наук. К.Ушинському інтеграцією письма і читання вдалося створити аналітико-синтетичний метод навчання грамоти. У 60-х роках В.Сухомлинський проводив «Уроки мислення в природі». Це один з найбільш вдалих прикладів інтеграції різних видів діяльності, об'єднаних однією метою.

У педагогічній пресі та науковій літературі автори С.Гончаренко, Ю Мальований, А Данилюк, О.Комар, І Кошмина, В Фоменко, В Колесина висвітлюють різні тенденції та перспективи інтеграції в освіті. Ця ідея стала

провідною на межі XX і XXI сторіч. У педагогіці терміном «інтеграція» позначають і процес, і спосіб організації, і принцип, і підхід.

Інтеграція 80-90 років минулого століття набуває більш наукового обґрунтування. Використовуються чотири основні підходи:

- окремі дисципліни об'єднуються в інтегровані курси;
- всі предмети вивчаються лише в парадигмі творчого розвитку (інтеграція за методом);
- навчальний процес переводиться на комп'ютерну основу (інтеграція за технологією);
- виробляються загальні для всіх педагогів засоби комунікативного спілкування з дітьми.

На інтегрованих заняттях відбувається поєднання завдань різних ліній розвитку: фізичного, соціально-морального, емоційно-ціннісного, пізнавального, мовленнєвого, художньо-естетичного, креативного та різних видів діяльності: спілкування, ігрової, трудової, навчальної.

Ідея інтеграції змісту дошкільної освіти у сферах життєдіяльності дитини зумовлена положеннями Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Вона реалізується в повсякденному житті, якщо враховуються міжпредметні зв'язки, та в іграх-заняттях інтегрованого характеру (комплексних, тематичних, підсумкових, комбінованих тощо). На комплексних іграх-заняттях, щоб глибше

розкрити тему й успішно розв'язати поставлені завдання, педагог використовує широкий комплекс навчально-виховних впливів, куди входять різні види мистецтва (живопис, музика, художнє слово). Тут у тісному взаємозв'язку подається матеріал з різних розділів програми; можуть також поєднуватися кілька видів діяльності дітей. Тому комплексні ігри-заняття, зазвичай, складається з кількох взаємозв'язаних частин, які підпорядковуються певній меті. Комбіновані ігри-заняття, на відміну від комплексних, складаються з окремих частин, майже не пов'язаних між собою, де розв'язуються завдання з одного або з різних розділів програми. Такий характер мають фізкультурні та музичні ігри-заняття, а часом ігри-заняття з розвитку мовлення. Дошкільнята долучаються до різних видів діяльності, зміна яких підтримує інтерес до навчального матеріалу, сприяє формуванню умінь розподіляти й переносити свою увагу, активізує пізнавальний інтерес.

Тематичні ігри-заняття спрямовані на поглиблений розгляд конкретних тем з певних розділів: ознайомлення з навколишнім світом, природою, образотворче мистецтво, музичне виховання та ін. Вихователь уточнює, як діти засвоїли певну тему, доповнює, узагальнює відповіді. Щоб краще розкрити тему використовує комплекс навчально-виховних засобів, прилучає дитину до різних видів діяльності, об'єднує матеріали з різних розділів програми. Тому сучасні творчі ігри-заняття можуть бути водночас тематичними і комплексними. Тематичними можуть бути не лише ігри-заняття. Для здійснення між предметних зв'язків вихователь об'єднує однією темою різні види роботи, заплановані на день, кілька днів або й на тиждень. Наприклад, проводять дні казки, театру, праці, природи, здоров'я, спорту, фольклору тощо.

На інтегрованих заняттях відбувається поєднання завдань різних ліній розвитку: фізичного, соціально-морального, емоційно-ціннісного, пізнавального, мовленнєвого, художньо-естетичного, креативного та різних видів діяльності: спілкування, ігрової, трудової, навчальної. На інтегрованому занятті ключовим моментом є тема, а різні види діяльності, що використовуються на ньому, – лише засоби її розкриття. У ході такого заняття для розв'язання одного завдання

можна задіяти знання та вміння з різних галузей. Інтегровані заняття не є примусовими, якщо дітей зацікавити, то вони самі включаються у процес пізнання і можуть перейти на інший самостійний вид діяльності, а пізніше знову займатися разом з усіма дітьми. Критерієм визначення тривалості такого заняття є працездатність дітей, їх зацікавленість, включеність у процес. Заняття бажано закінчити за хвилину до того, як діти можуть цього захотіти.

Інтегрована побудова занять дає дітям можливість реалізувати свої творчі здібності, сприяє розвитку комунікативних умінь, пізнавального інтересу, оскільки будь-яка тема потребує активізації життєвого досвіду. Завдяки інтеграції можна скоротити кількість занять, вивільнивши тим самим час для ігрової діяльності.

З метою виховання компетентного дошкільника, вихователі активніше застосовують принцип інтеграції не тільки на організованих фронтальних заняттях, а й в усіх видах життєдіяльності. Застосування принципу інтеграції розширює можливості педагогічного впливу: стимулює аналітико-синтетичну діяльність дітей, розвиває потребу в системному підході до пізнання, формує вміння аналізувати, порівнювати, забезпечує цілісне сприйняття світу.

Змістовні, цілеспрямовані інтегровані заняття вносять у життя дошкільників новизну, допомагають дітям емоційно і системно сприйняти деякі поняття, явища. Проводити такі заняття може як один вихователь, так і разом з спеціалістами музики, образотворчого мистецтва, фізінструктором. Досвід переконує в тому, що такі заняття зменшують перевантаження, сприяють вихованню, інтересу до навчання.

Врахування у практиці роботи принципу інтеграції дозволить здійснювати гуманно особистісний підхід до розуміння цілісної природи психіки дитини і те, що дитина сприймає світ цілісно, і відповідно до цього будувати і планувати види діяльності.

ДОДАТКИ

КОНСПЕКТИ ІНТЕГРОВАНИХ ЗАНЯТЬ

«У гості до лісових мешканців»

**інтегроване заняття для дітей молодшого дошкільного віку
(фізичний, пізнавальний, мовленнєвий художньо-естетичний розвиток)**

Ільченко Людмила Вікторівна
вихователь Скви́рського дошкільного
навчального закладу №1 «Світанок»

Мета: розширювати знання дітей про тварин (зайчик, білочка, ведмедик) та птахів (ворона, горобці), їхні особливості та поведінку; закріплювати вміння дітей розрізняти і співвідносити основні кольори: червоний, жовтий, зелений, синій; поняття: «один», «багато», «великий», «маленький»; розвивати мовлення, мислення, дрібну моторику рук, окомір; активізувати словник дітей іменниками, назвами тварин (зайчик, білочка, ведмедик), та назвами овочів (морква, капуста, буряк, цибуля); вправляти у ходьбі по вузькій доріжці, стрибках у довжину з місця, переступанні через перешкоду; виховувати у дітей інтерес і турботливе ставлення до тварин, бажання піклуватися про них.

Обладнання: демонстративне: макети дерев, сніжинка, іграшки (зайчик, білочка, ведмедик), овочі (морква, капуста, буряк, цибуля); дві годівнички для птахів, зображення ворони, горобців, «березова колода», «вузька стежина» (дошка), кошики, килимок. Роздаткове: мисочка на кожну дитину для перебирання кукурудзи і пшона, круги основних кольорів (червоний, жовтий, зелений, синій), грибочки, шишки.

Попередня робота з дітьми: дидактичні ігри «Один – багато», «Добери за кольором»; розгляд ілюстрацій із зображенням тварин та птахів, спостереження за птахами, їх підгодівля; відгадування загадок про диких тварин; розучування рухливої гри «Зайчики сіренькі сидять»; читання вірша Т. Демченко «Білочка».

Хід заняття

– Діти, подивіться, що впало мені на долоньку? (Відповідь дітей).

– Так, це сніжинка, та ще й не проста. На цій сніжинці запрошення в гості. Ось послушайте: «Дорогі діти! Запрошуємо вас до нас у гості. Лісові мешканці».

– Як ви думаєте, хто запросив нас у гості? Хто живе у лісі? (Відповідь дітей).

– А хто саме нас запросив, ви дізнаєтесь, якщо відгадаєте загадки:

Він вухатий ваш дружок
В нього сірий кожушок,
Куций хвостик, довгі вуха,
Швидкий побігайчик
Хто це такий?

(Зайчик)

Сама мала, шубка руда
З гілки на гілку стрибає,
Шишки, грибочки збирає.

(Білка)

Влітку ходить, бродить лісом,
Все лама важка нога.
Взимку він накрившись хмизом
У барлозі спать ляга.

(Ведмідь)

– Ну то що, підемо до звіряток у гості? (Відповідь дітей).

– Діти, а коли ідуть у гості, то беруть гостинці чи подарунки. Що можна дарувати друзям? (Відповідь дітей).

– Тож давайте готувати гостинці і складати кошик.

– Що ми можемо взяти для зайчика, що він любить їсти? Так, моркву, капусту, бурячки.

– Ось у мене є різні овочі, виберіть те, що любить зайчик (діти вибирають із таці і кладуть до кошика).

– Які овочі залишились на таці? (Картопля, цибуля).

– Скільки в кошику капусти? (Одна)

– Скільки в кошику моркви? (Багато)

- Якого кольору капуста? (Зеленого)
- Якого кольору морква (Червоного)
- А що любить білочка? (Горішки, гриби, шишки). Добре, покладемо для білочки грибочки.
- Ну а що любить ведмедик? (Ягідки, мед). Ягідок у нас немає, то візьмемо ось цю діжечку з медом.
- Ну ось нарешті, подарунки підготували, то можемо вирушати в дорогу. Дорога буде нелегка, та я думаю ми впораємося.
- Ставайте один за одним і рухайтесь за мною. Нам потрібно пройти по вузькій стежині (дошка шириною 20 см).
- А ось нам дорогу перегородив невеликий струмочок, тому, щоб не замочити ніжки, ми будемо його перестрибувати. (Килимок синього кольору, ширина 15-35 см).
- А цю велику колоду, що звалив сильний вітер, ми переступимо ось так.
- Нарешті ми прийшли до лісу.
- Що ви тут бачите? (Ялинки, дерева)
- Скільки ялинок ви бачите (Багато)
- Які вони? (Зелені, маленькі, великі)
- Скільки великих ялинок (Одна)
- Скільки маленьких ялинок (Багато)
- Погляньте, хто це тут сховався під ялинкою? Так, це зайчик.
- Давайте привітаємося: - «Добрий день, Зайчику! Ти нас запрошував у гості ось ми і прийшли».
- Дітки, давайте його пригостимо. Я дам Зайчику капустинку, а ви кожен візьміть по морквинці.
- Скільки у кошику капусти? (Одна)
- Скільки морквинок? (Багато)
- Бери, Зайчику, пригощайся. Тепер Зайчик не буде голодний і зможе почастувати своїх друзів.
- Діти, Зайчик хоче з вами погратися.

Гра «Зайчики маленькі сидять»

«Зайчики маленькі сидять, вони вушками ворують: ось так, ось так, вони вушками ворують (встають). Холодно зайчикам у лісі, треба лапоньки погріти: ось так, ось так треба лапоньки погріти (плескають у долоньки). Вже набридло їм стояти, треба трішки пострибати: ось так, ось так треба трішки пострибати».

До побачення, Зайчику! Вирушаємо далі в подорож.

– А хто це там за ялинкою сховався? Так, Білочка. Та вона чомусь сумна та ще й плаче. А-а, я здогадалась, вона назбирала шишок та ненароком розсипала їх.

– Скільки шишок під ялинкою? (Багато)

– Чи однакові шишки за розміром?

– Давайте допоможемо Білочці зібрати їх. Великі – в один кошик, а маленькі в інший. (Робота дітей).

– Молодці, Білочка дякує вам. Діти, а що ми готували в подарунок Білочці? Так, грибочки, і щоб вона їх не розгубила, як шишки, давайте їх нанижемо на шнурочки. (Нанизування дітьми грибів)

– Погляньте на це дерево.

– Хто сидить на ньому? (Пташки)

– Може ви мені скажете, яка пташка сидить на самому вершечку? Це ворона, вона вміє голосно кричати. Покажіть, будь ласка, як вона кричить. (Кар-кар-кар)

– А як називаються ось ці пташки? Так, горобчики – маленькі хлопчики.

– Як вони уміють розмовляти? (Цінь-цвірінь)

– Діти, скільки ворон сидить на дереві? (Одна)

– А скільки горобчиків? (Багато)

– Ворона яка? (Велика, чорна)

– А горобчики які? (Маленькі, сірі)

– Діти, а ви сьогодні вже снідали? А що ви їли? А пташки сьогодні ще не їли.

– Що вони люблять їсти? (Зернятка, крихти хліба). Правильно, а я знала, що ми тут зустрінемо пташок і тому взяла зерно, тільки його треба перебрати. Для ворони – велике зерно, а для горобчиків – маленьке. (Перебирання дітьми зерна).

А тепер давайте насипимо його в годівнички і повісимо їх на дерево.

- Пригощайтесь, будь ласка!
- (Діти помічають на підлозі чийсь сліди)
- Що це за сліди, і до кого вони приведуть? А ну ж ідіть за мною. (По слідах приходимо до ведмежої барлоги).
- Діти, поки ми з вами йшли, Ведмедик заснув і тепер буде спати всю зиму. Так що діжечка з медом йому не потрібна, а от щоб йому було тепло взимку спати, давайте подаруємо йому теплу ковдру, ось таку кольорову. А щоб вона стала ще гарнішою, прикрасимо її такими фігурками.
- Як вони називаються? (Круги)
- Якого круг кольору? (Синього)
- На синій квадрат я покладу синій круг.
- Беріть і ви кожен по кругу і покладіть на квадрат відповідного кольору. (Робота дітей).
- Тепер ведмедика тихесенько накриваємо, нехай спить аж до весни.
- Дітки, йдіть до мене, тільки тихесенько, щоб не розбудити Ведмедика.
- Скажіть, будь ласка, куди ми ходили?
- Кого ми бачили?
- Що вам сподобалось?
- А мені сподобалися ви, бо були слухняні, уважні, турботливі: нагодували птахів і пригостили Зайчика, Білочку, вкрили ковдрою Ведмедика. І я думаю, що ви сподобались лісовим мешканцям, вони вам дуже вдячні.
- Дітки, нам час повертатися. Давайте попрощаємося з нашими гостями.
- До побачення.

«Курочка чубата й крихітки-курчата»
розвага для дітей молодшого дошкільного віку
(фізичний, пізнавальний, художньо-естетичний розвиток)

Верещак Алла Федорівна
вихователь Сквирського дошкільного
навчального закладу №2 «Малютко»

Мета: викликати у дітей гарний настрій. Вправляти у ходьбі по ребристій дошці, маленьких камінчиках з метою формування та корекції стопи. Розвивати дрібну моторику рук, чуття рівноваги, вміння орієнтуватись у просторі, слухову увагу. Виховувати бажання розвивати і формувати своє тіло, стриманість, сміливість, дружні взаємини.

Обладнання: костюми курчат, костюм лисички, наголівник курки, штучні квіти, обруч, ребриста дошка, доріжка викладена камінчиками, картонні коробки із зерном (пшеницею, кукурудзою).

Попередня робота з дітьми: ходьба по ребристій дошці, ходьба з перешкодами; спостереження за весняною галявиною, за поведінкою курей; дидактична гра з сенсорного виховання «Перебери зернятка», заучування пісні «Курчата».

Хід розваги

Вихователь:

– Жили собі дід та баба. І була в них курочка Ряба. Зробили дід з бабою для курочки гніздечко (покласти на підлогу обруч). Нанесла Ряба яєчок багато-пребагато. Так багато, як оце вас зараз. Ледве-ледве вмістилися всі яєчка в цьому гніздечку. Спробуйте і ви – чи поміститесь тут? (діти гуртом присідають в обруч та навколо нього заховавшись за яєчка). Стала курочка яєчка висиджувати (вихователь вдягає собі на голову наголівник курочки і присідає, широко розвівши руки в сторони). Почали вилуплюватися з яєчок курчата. До кого я зараз доторкнуся, той устане й скаже: «Пік-пik» (діти по черзі підводяться, поклавши своє яйце на підлогу).

У мами, у квочки, синочки і дочки.

Маленькі жовтенькі пухкі колобочки.

Вийшли на подвір'ячко,

Розпушили пір'ячко.

(діти-курчатка роблять рухи головою вправо-вліво, та руками-крильцями, ніби розпушують пір'ячко)

Діти:

Ми не так собі малята

Ми гарнесенькі курчата

Любим гратись і співати

І зернятка поклювати.

Вихователь:

– Зараз я вам покажу який великий і прекрасний світ! Діти-курчата йдуть за мамою-квочкою ланцюжком і співають (під фонограму) пісню «Курчата» (сл. Познанської, муз. Філіпенка) та виконують рухи згідно тексту.

Вихователь:

Хочете погулять в лісочку?

То ж підемо по мосточку,

Спинку рівно всі тримаєм ,

Голову не опускаєм.

Ходьба по ребристій дошці, покладеній на підлогу (місточок через річку). Від краю дошки починається «лісова стежина», викладена спочатку камінчиками (по яких діти ступають), а потім квітами (які обминають).

Вихователь під час виконання цього завдання здійснює індивідуально-диференційований підхід до дітей, слідкує за правильним виконанням рухів.

Вихователь:

– Діточки-курчаточка, погляньте, на яку гарну лісову галявину ми потрапили. Дивіться, хтось порозсипав зерно. Тут є і пшениця і кукурудза. А ми, курочки, це так полюбляємо! Але ж ви ще маленькі, і кукурудзу вам ще не можна клювати. Давайте зберемо зерна кукурудзи і висипимо окремо від пшениці (діти сортують зерна).

– А тепер давайте пограємось у гру «Хто більше набере в долоньки зерна».

Молодці!

– І вже настав час відпочити.

За нею курчата.
Курчата гуляють,
Крильцями махають,
Лапками гребуть,
Зернятка клюють.

(Діти-курчата виконують рухи згідно тексту)

Ко-ко-ко, куд-куди!
Стережіться ви біди
– Недалеко Лиска онде,
Ви близенько не підходьте!

(Підбігають до квочки, збираються гуртом біля неї)

Лисичка: (виходить із-за куща)

Я Лисичка, я сестричка
По ліску гуляю.
Всіх хто мамоньку не слуха
Зараз упіймаю.

(Хоче впіймати хоч одне курча)

Вихователь:

– А-а-а! То це ти, Лисичко, тут зерно порозсипала, хотіла нас всіх заманити і половити?

Лисичка:

– Ви не думайте, маляточка-курчаточка, що я насправді лиха.
Я була впіймала одне курчаточко, але воно в мене засумувало.
То ж я вирішила віддати його вам, бо бачу, що ви веселі та кмітливі.
І йому з вами буде добре.
Я дуже хочу з вами подружитися і потанцювати.

(Лисичка дарує їм іграшкове курча і разом танцюють веселий танок під фонограму).

«Подорож до осіннього лісу»
інтегроване заняття для дітей середнього дошкільного віку
(пізнавальний, емоційно-ціннісний, мовленнєвий,
соціально-моральний розвиток)

Чернега Ірина Петрівна

вихователь Сквирського дошкільного
навчального закладу №1 «Світанок»

Мета: закріпити знання дітей про сезонні зміни в стані живої та неживої природи з настанням осені. Дати знання про ліс, як природну екосистему, вчити встановлювати взаємозв'язки та залежності між станом погоди та життям тварин, птахів. Закріпити знання про дерева, вміння розрізняти їх за формою листя, впізнавати та називати птахів. Формувати у дошкільнят елементи екологічного світорозуміння, екологічної вихованості. Розвивати уяву, образне мислення, фонематичний слух, спостережливість, мову. Виховувати бажання піклуватися та оберігати природу.

Обладнання: вірші: В.Гринько «Тихий ліс», О.Стрілець «Вірний друг природи», загадки; дидактичні ігри: «Живе - неживе», «Дикі тварини»; гра-драматизація «Ой, вітре-вітроньку»; декорація осіннього лісу, папір, фарби гуашеві, пензлі для малювання, серветки; будматеріал - кубики.

Попередня робота з дітьми: читання віршів, оповідань, прислів'їв та приказок про осінь, розгадування загадок про осінні явища в природі та про тварин, дидактичні ігри «Дикі та свійські тварини», «Склади з частин ціле деревце», «Знайди для дерева листочок».

Хід заняття

– Діти, ви сьогодні прийшли до дитячого садочку, зустрілися один з одним, зі мною, з друзями. А коли люди зустрічаються, вони обов'язково вітаються,

давайте і ми привітаємось з новим днем, що настав, подаруємо один одному чудовий настрій; і цей день неодмінно буде добрим і веселим (діти вітаються).

– Треба разом привітатись: добрий день ! Дружно й голосно сказати: добрий день! Вліво - вправо повернутись: добрий день! Туди - сюди посміхнутись: добрий день! У долоні всім плескати: добрий день! Дружно всім не відставати: добрий день!

– А сьогодні день якийсь незвичайний. З вами не траплялось нічого дивного? А ось зі мною трапилось. Коли я йшла до вас сьогодні вранці - несподівано піднявся вітер і мені до рук приніс гірлянду ось із цього осіннього листя. І воно мені запропонувало розгадати разом з вами його таємниці, які сховалися в кожному листочку. Спробуємо? Розпочинаємо з першого листочка. Прочитаємо що тут написано:

Усюди ходить гостя, ця гостя непроста,
З дарунками своїми вона до нас прийшла:
Дерева поголила, приспала всі кущі,
Тепло від всіх забрала, настали сум, дощі,
Пташки вже не співають, бо холодно пташкам
І не байдужа гостя в садочку малюкам.

– Як ви гадаєте, що це за гостя в нас така?

– Чому ми можемо сказати, що прийшла осінь?

– Діти, перший листочок пропонує нам мандрівку до осіннього лісу. Помандруємо?

– Діти, а що таке ліс? (Відповіді дітей) (Ліс - це куточок природи).

– Що таке природа? (Відповіді дітей) (Рослини, тварини, птахи, дерева і т.д.).

– Але перед тим, як вирушити в мандрівку, треба пригадати правила поведінки серед природи. Пропоную погратися в гру «Можна - не можна».

– Я буду називати, що можна робити, а що не можна; якщо ви рахуєте, що це можна робити - піднімаєте квадрат, не можна - трикутник.

МОЖНА

берегти рослини

НЕ МОЖНА

руйнувати пташині гнізда;

спостерігати за рослинами
спостерігати за тваринами
підгодовувати птахів
білити дерева

ламати гілля;
зривати квіти;
бігати та галасувати;
обдирати кору дерев;
обривати павутиння

– Діти, ви знаєте правила поведінки серед природи. А навіщо їх треба знати? (Відповіді дітей) (Щоб не руйнувати дерева, кущі, не порушувати спокій птахів, тварин, комах, не знищувати їх. Адже вони всі заслуговують на життя: радують нас своєю красою, знищують шкідників, очищають повітря).

– Давайте всі заплющимо очі і ця чарівна мелодія перенесе нас до осіннього лісу:

Іще не сніги, навіть, ще не іній,
Уже не чути в полі голос череди,
А ліс посміхнувся - я такий осінній,
Куди не ступиш - все щось шарудить.

– Ось ми і прийшли на розмову з осіннім лісом. Виблискують на сонечку своїм чарівним вбранням золоті берізки, притихли святково прибрані багряно-червоні клени, замріяно стоять навіть могутні дуби, теж прибравшись ніби на свято, про щось задумливо мріють молоді ясени.

Навколо панує чарівна золота осінь.

– Діти, мені чомусь здається, що ліс притих, засумував.

– Чому засумувала природа? (Відповіді дітей) (Ліс сумує за літом, теплим сонечком, співом птахів, метушливою лісових мешканців – тварин, комах, теплим вітерцем та пахучими квітами).

– Діти, якими лагідними словами ми можемо розвеселити ліс? (Відповіді дітей) (Лісочок, ти такий чудовий, тобою так приємно мандрувати).

– Діти, а коли ліс буває тихий, мовчазний? (Відповіді дітей) (Після дощу, вранці, коли стихає вітер).

– Коли ліс шумить, співає? (Відповіді дітей) (Коли світить сонечко, віє вітерець, співають пташки).

– Який ліс завжди зелений? (Відповіді дітей) (Сосновий).

– Помандруємо далі і подивимось, що пропонує нам другий листочок.

– Він пропонує нам вірш:

Стоїть тихий і спокійний
Перед нами ліс осінній
Пахне листям і росою
І прим'ятою травою,
А як пісеньку вітрище
Заспіває і засвище
Закружляють у таночку
Усі гілочки й листочки.

– Я думаю, що ліс почув ті приємні слова, які ми про нього сказали і більше не буде сумувати.

– Давайте знову заплющимо очі і вдихнемо запах осіннього лісу, відчуємо запах осені. Чим вона пахне? (Відповіді дітей) (дощем, грибами, соснами, листям)

– А чи приємно нам вдихати ці пахощі?

– Давайте на мить станемо молодими деревцями, ми ростемо на великій лісовій галявині, аж раптом здійнявся сильний вітер і... (фізхвилинка):

Сильний вітер до землі
Гне дерева молоді
А вони ростуть, міцніють,
Вгору тягнуться, радіють
Вітер віє нам в лице
Захиталось деревце
Вітерець все тихше, тихше
Деревце все вище, вище.

– Ми трішки відпочили і мандруємо далі.

– Пам'ятаєте, на початку подорожі ми говорили, що ліс - це куточок природи, де мешкають і тварини? Як вони називаються? (Відповіді дітей) (Дикі).

– Де влаштовують собі житло тварини? (Відповіді дітей) (На деревах, під деревами, в норах).

- Діти, з настанням холодів звірі готуються до зими. Як? (Відповіді дітей)
- Настав час подивитися, яку таємницю пропонує нам третій листочок, тут у нас загадка:

Буркотливий, вайлуватий
 Ходить лісом дід кошлатий
 Літом любить полювати
 А зимою в лігві спати
 Як почує він весну
 Прокидається від сну. (Ведмідь)

- Як ведмедик готується до зими? (Відповіді дітей) (Ведмедик влаштовує затишний барліг, наїдається на всю зиму і лягає спати аж до весни).
- Чим ми можемо допомогти ведмедику? (Відповіді дітей) (Не руйнувати його житла, не кричати в лісі).
- Уявіть собі, що ведмедик вже засинає, його очки закриваються, аж раптом йому на носик сіла бджілка. Ведмедик розсердився, ворушить носиком, хоче її відігнати - ось так. Потім вона злетіла ведмедику на брівки, він гойдає її вгору - вниз, щоб зігнати. Вона злетіла і сіла йому на губки, він знову хоче її прогнати і рухає губками вліво - вправо. Нарешті бджілка піднялася і полетіла вгору, вниз, вліво, вправо (діти слідкують очками).
- Діти, у нас залишається ще одна таємниця осіннього лісу?
- Хто ще, крім диких тварин, мешкає в лісі? (Птахи)
- Де птахи будують собі житла? (Відповіді дітей) (На деревах, у дуплах).
- Як птахи зустрічають холоди? (Відповіді дітей) (Деякі відлітають).
- Яку користь приносять птахи? (Відповіді дітей) (Поїдають шкідливих комах, гусінь).
- Чому цей листочок зеленого кольору? (Відповіді дітей) (Тому що він хоче розповісти нам про пригоду, яка сталася влітку):

В лісі сталася біда
 Гусінь листя поїда
 На березі і на клені

І на липі на зеленій
Сойки, горобці, синиці
Вмить, злетілись, як годиться
І давай сурмить тривогу
Гей, пташки, на допомогу!

- Які дерева постраждали? (Відповіді дітей) (Береза, клен, липа).
- Погляньте на наш лісок і підійдіть до берези, клена, липи (по черзі).
- Які птахи врятовують ці дерева? (Відповіді дітей) (Сойка, горобець, синиця). Знайдіть серед цих птахів сойку, горобця, синицю.
- Як ми можемо допомагати птахам взимку? (Відповіді дітей) (Підгодовувати, розвішувати годівнички).
- Чи можна руйнувати пташині гнізда?
- Чому?
- Ну, що ж на цьому наша мандрівка завершується. Ми розгадали всі таємниці осіннього лісу, які принесли нам листочки. Я думаю, що ми своїм втручанням не скривдили лісових мешканців, не порушили спокій лісу, який притих в чеканні холодів.

Діти читають вірш:

Йтиму садом, полем,
А чи лугом.
Буду я природі
Вірним другом.
Не столочу навіть і трави,
Я скажу їй зеленій
Живи!
Коли лісом буду я іти,
Теж посію зерна доброти.
Побажаю дереву і пташці,
Щоб вони жили
У мирі й щасті.

– А щоб майбутній холод не видався таким суворим, подаруємо осіннє вбрання деревам, у природничому центрі - виправимо помилки художника, що неправильно зобразив листочки різних дерев, в центрі драматизації підніmemo настрій і пограємося в гру «Ой, вітре - вітроньку...»

Ой, вітре - вітроньку,
Прижени хмароньку,
Помий теплим дощиком,
Встели землю росами.

– У центрі будівельно-конструктивних ігор побудуємо годівнички для тварин та птахів.

Самостійна діяльність дітей в ігрових центрах.

«Ми – юні козачата»

**інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку
(фізичний, мовленнєвий, художньо-естетичний розвиток)**

Бусол Леся Петрівна
вихователь Сквицького дошкільного
навчального закладу №1 «Світанок»

Мета: удосконалювати різновиди ходьби (спиною вперед, ходьба з упором руками ззаду). Вправляти в умінні віджиматися від підлоги, стрибках вгору. Розвивати силу рук, ніг, спини у парних вправах, спритність і швидкість. Розширити уявлення дітей про козацтво. Виховувати інтерес до історії України, любов до рідної землі.

Обладнання: декорації (зображення запорозьких козаків, вогнища), іграшкові коні, картинки на яких зображено лікарські рослини, торбинки з лікарськими травами, відерця, кошики з яблуками.

Попередня робота з дітьми: розповідь вихователя про козаків, Запорозьку Січ; розгляд ілюстрацій; читання оповідання М.Пригари «Козак Голота», вірша Ю.Шкрумеляка «Кошовий Дмитро Байда-Вишневецький», слухання козацьких

пісень «Їхав козак за Дунай», «Ой, на горі та й жінці жнуть», розучування ігор «Козак на сторожі Батьківщини», «Іду на Січ», «Напої коня».

Хід заняття

Вихователь:

– Діти, у нас сьогодні незвичайний день. А незвичайний він тому, що ви перетворитесь на козаків. А хто ж такі козаки, давайте пригадаємо.

– Так, це сміливі воїни, які понад усе любили свою рідну землю, захищали її від ворогів.

– Я гадаю, що ви теж, коли подорослішаєте, будете такими, як козаки. Тож пропоную вам, вирушити на славну Хортицю і відчутти себе справжніми козаками.

Діти декламують вірші та виконують різні види ходьби.

Гарно співаєте, парубки.

Ви сьогодні – козаки.

Стежку добру ви знайшли

В пари стали і пішли.

(Ходьба парами від середини залу)

Козаки в колоні йдуть,

Як жуки усі повзуть.

(Ходьба з упором руками ззаду)

А тепер усі піднялись,

На носочки дружно встали.

Один за одним ми підемо,

Траву високу не зімнемо.

(Ходьба на носках)

Чорна хмара небо вкрила,

Певно дощик буде йти.

Налякались козаки... (Ні)

Поки дощ ще не зібрався

Варто вам поквапитись.

(Біг змійкою, боковим галопом, з високим підніманням стегна)

Діти виконують вправи на відновлення дихання.

Вихователь:

– Пройшла чорна хмара, і знову над степом засіяло сонце, вітерець повіває, шепочуться трави. А вони такі пахучі, духмяні – чебрець, м'ята, ромашка, полин (вихователь демонструє дітям лікарські рослини). Нехай ці цілющі аромати пробуджують у ваших серцях любов до рідної землі, дарують вам добро, радість і спокій.

Ароматерапія (діти вдихають аромати цілющих трав, які знаходяться у спеціальних торбинках).

Вихователь:

– А тепер розінемося трішки, як це робили завзяті козаки. Товариша вибирайте й у пари ставайте. Покажіть свою силу та вміння.

Загальнорозвиваючі вправи у парах «Де козаки, там і слава» (Додаток №1)

Після виконання вправ вихователь пропонує ігри: «Козак на сторожі Батьківщини», «Іду на Січ», «Напої коня». (Додаток №2)

Вихователь:

– Що ж, ви добре потрудилися, і напевно, всі стомилися.

Біля вогнища сідайте,

Тихесенько прислухайтесь...

Вітер гуляє полем

(діти гойдають руками, піднятими вгору),

Хилить дерева додолу

(нахилились вперед, руки поклали на долівку)

Шелестять трави,

А потім вщухає.

Він тихенько спочиває.

(діти лягають на спинки, кілька секунд відпочивають)

Вихователь:

– Діти, чи сподобалась вам наша подорож на Хортицю? (Так.) Настав час вирушати додому. Але перед поверненням потрібно нагодувати наших бойових коней. Адже козаки завжди піклувались про своїх вороних друзів, які їм вірно служили.

Проводиться естафета «Нагодуємо коней».

Діти діляться на дві команди. Їм потрібно перенести по одному яблуку з кошиків до відер, що стоять біля «коней».

Вихователь:

– Отже, коней нагодовано. Вирушаймо додому.

Ходьба з різновидами рухів «Повтори за мною».

(Звучить пісня)

Додаток №1

Загальнорозвиваючі вправи у парах

1. «Де козаки, там і слава»

Почергове згинання рук (8-10 р.)

В.п.: стати обличчям одне до одного, взятись за руки, ноги на ширині плечей.

1 – руки зігнути в ліктях, 2 – вирівняти (товариш робить все навпаки)

2. Пружні нахили вперед (8-10 р.)

В.п.: стати обличчям одне до одного, ноги на ширині плечей.

1 – взяти одне одного за руки, 2-3 – нахили вперед, 4 – вирівнятись, опустивши руки донизу.

3. «Хто сильніший» (8-10 р.)

В.п.: лягти на спину, підошвами ніг упертись у підощви товариша.

1 – ноги зігнути в колінах, 2 – ноги випрямити (товариш робить все навпаки)

4. «Гачка»: ходьба на руках, ноги тримає товариш

5. Стрибки на обох ногах у парах

6. Рухи до танцю «Гопак»

Спокійна ходьба, вправи на відновлення дихання.

Козацькі ігри

«Козак на сторожі Батьківщини»

Діти діляться на два гурти. Обирають капітанів і домовляються про назву свого гурта. Лічилкою визначають, який гурт буде козаками-захисниками, а який ворогами.

Сітка-вітка, дуб-дубки,

Поставали козаки.

Шабельками брязь –

Вийди князь.

Зав'язують хустинками очі козаків – вони охоронятимуть свою ділянку і намагатимуться пропустити щонайменше ворогів. А вороги з брязкальцями тихесенько перебігатимуть лінію – «кордон». Козаки, хоч із зав'язаними очима, мають чимшвидше рухатись на всій ділянці, щоб змусити ворогів не ходити, а бігати. Тоді буде легше впіймати і затримати їх. Гра повторюється 3-4 рази. Щоразу гурти міняються місцями.

«Іду на Січ»

Всі гравці, крім одного, що немає свого місця, сідають колом на стільцях. Той один, обходячи всіх каже: «Я іду на Січ і беру з собою...» (називає ім'я дитини). Викликаний береться першому за пояс і йде за ним, закликаючи йти з собою ще когось. Той знову когось кличе, і так триває доти, доки всі не виберуться в дорогу, співаючи «Гей, там на горі Січ іде!» Перший раптом гукає: – Усі поспішають захопити собі місце.

Хто залишається стояти, знову починає гру.

«Напої коня»

Діти діляться на дві команди. Кожна команда утворює коло. Вершник рухається в колі. Діти, ідучи по колу, примовляють:

Їду, їду, батіжком коня підганяю,

Як приїду в чисте поле пісню заспіваю.

Як приїду в чисте поле, треба з коня злізти,

І коневі вороному дати пити, їсти.

Після цього кожне коло розривається, вершник стає першим в шерензі, а останній швидко бере відро з водою, заздалегідь приготовлене для кожної шеренги. Діти передають його один одному, аж поки вершник не напоїть коня.

«Найбільше багатство – здоров'я»

**інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку
(фізичний, пізнавальний, соціально-моральний, мовленнєвий розвиток)**

Насінник Віра Іванівна

вихователь Сквирського дошкільного
навчального закладу №1 «Світанок»

Мета: продовжувати формувати у дітей валеологічний світогляд, учити свідомо ставитися до свого здоров'я, здорового способу життя. Сприяти усвідомленню дітьми цих цінностей, вправляти в умінні описувати стан свого здоров'я, самопочуття, настрою. Розуміти цінності свого життя, відповідальності за збереження свого здоров'я. Закріпити знання про право «Всі діти мають право на медичну допомогу».

Обладнання: засушені трави; шапочка зайчика, ведмедика; ляльки для лялькового театру (ведмедик, киця); халат, шапочка для лікаря Айболита, костюм для сороки.

Попередня робота з дітьми: екскурсія в медичний кабінет, ознайомлення з працею лікаря, читання художнього твору К.Чуковського «Айболить», лялькова вистава «Ведмедик захворів», ознайомлення з дидактичною грою – право на медичне обслуговування «На прийом до лікаря».

Хід заняття

Вихователь:

– Мої любі діти, бажаю вам міцного здоров'я і запрошую до розмови.

(Діти з вихователем сідають на килимку)

Вихователь:

– Чи не замислювались ви, чому люди один одному часто кажуть при зустрічі «Доброго здоров'я»? (Відповіді дітей)

Вихователь:

– Що таке здоров'я? (Діти розмірковують, висловлюють свої думки)

Вихователь:

– Прислухайтесь до свого організму і скажіть, у кого щось сьогодні болить?
(Відповіді дітей)

Вихователь:

– Сьогодні, коли я з кожним із вас зустрілась, то помітила, що у Даринки сумні оченята, Дмитрик роздратований, Діана чомусь заплакала, тримаючись за живіт.

– Як ви гадаєте, що і хто нам допоможе зміцнити здоров'я?

– Розкажіть, як вас лікують (розповіді дітей)

Вихователь:

Зілля різне, страви, води –

Все вживаєм, як хворієм.

Бігаєм, шукаєм ліки,

На них гроші не жалієм.

– Але ніколи, ні за які гроші не можна купити здоров'я. Як його зберегти, підкаже нам Фея Здоров'я, яка запросила нас у гості. Ви хотіли б дізнатися, хто вона? (Відповіді дітей)

Вихователь:

– Це наш лікар. (Йдуть до медичної кімнати, де зустрічає лікар, діти вітаються)

Лікар:

– Я вам бажаю доброго здоров'я. А чи не забули ви вранці зробити зарядку? Пам'ятайте, що фізкультура, вправи, спорт – всім болячкам засторога.

Глибше дихай, рівно стій.

Дамо всім болячкам бій!

– Але якщо і трапилося лихо – ви застудилися, тоді на допомогу прийдуть рослини. Із чого мами ваші готують чай? (Відповіді дітей)

Лікар:

– Який чай вам більше всього до вподоби? (Відповіді дітей)

Лікар:

– Матінка природа потурбувалася за нас, ось які трави вирости навколо (показує засушені трави, діти впізнають їх і називають)

Лікар:

– Кожна людина повинна сама турбуватися про своє здоров'я. Розкажіть як ви турбуєтесь про здоров'я (відповіді дітей)

Вихователь:

– Наші діти знають прислів'я про здоров'я

Діти:

Здоров'я – усьому голова.

Здоров'я – найкраще багатство.

Гроші загубив – нічого не загубив,
здоров'я загубив – багато загубив.

Коли є здоров'я – не бережемо,
а загубивши – плачемо.

Чиста вода – для хвороби біда.

(Вихователь дякує лікарю і пропонує дітям відправитися в гості до казкового персонажу, якого повинні відгадати)

Вихователь:

Всіх на світі найдобріший,

Всім він враз допомога.

Хворих він звірят лікує,

Він відомий, знаменитий

Це ж бо лікар... (Айболить)

– Вірно, до лікаря Айболита ми вирушаємо в гості. А підемо всі через місток.

– Ось і прийшли в ліс. Давайте разом привітаємось.

Ліс, поле, діброво,

Уклін вам по праву!

Добрідень і квіти,
І ягоди, й трави.
У дім ваш зелений
Дозвольте зайти.
Ми хочемо ключ
До здоров'я знайти...

Послухайте спів пташок і подихайте свіжим лісовим повітрям.

Фізкультхвилинка

Якщо хочеш бути сильним – бігай.
Якщо хочеш бути красивим – бігай.
Якщо хочеш бути розумним – бігай.
Якщо хочеш бути здоровим – бігай.

– Діти, ви чуєте, хтось у лісі плаче. Подивіться, хто це під деревом сидить?
Зайчику, чого ти плачеш?

Зайчик:

Ой, болить нога у мене
Як біг по доріжці,
Поламав пальця на ніжці.
Хворий я і блідий,
Не знаю, куди ж мені йти.

Вихователь:

– Зайчику, не плач, ми тобі допоможемо. Викличемо лікаря Айболита. Але що це, хтось знову плаче.

– Що з тобою трапилось, Кицю?

Киця:

– Трапилось, трапилось, але не зі мною, а з ведмедиком. Сідайте на галявинку і слухайте.

– Вийшов ведмедик Мишко якось погуляти. Йде собі, не поспішаючи, пісеньку співає.

Ведмедик:

Ой, сьогодні день хороший,
Я крокую без калош.

Вихователь:

– Сів Мишко відпочивати на травичку, бачить: йде Киця і продає морозиво. На всю вулицю кричить:

– Кому морозиво! Кому морозиво!

Ведмедик:

– Я дуже хочу морозива, дай мені, будь ласка.

Киця:

– Будь ласка, бери, скільки тобі?

Ведмедик:

– Давай мені цілий ящик (відкриває ящик, лізе туди прямо мордочкою і прицмокує).

Киця:

– Їж, Мишко, на здоров'я. Морозиво у мене дуже смачне.

Ведмедик:

– Хороше морозиво! Тільки шкода, що мало. Я з'їв би ще таких п'ять ящиків. Ось тобі, Кицю, гроші та ящик (киця бере і виходить)

Ведмедик:

– Ой, сьогодні...Що зі мною, мені щось так холодно.

(Кашляє). І горло в мене болить. Мені здається, що я захворів. Мабуть це від морозива, я так багато його з'їв. (Лягає, стогне)

Вихователь:

– Що ж нам робити? негайно потрібно викликати по телефону лікаря Айболита. Чи пам'ятаєте ви номер швидкої допомоги? (Відповіді дітей. Телефонують, приїжджає лікар)

Лікар:

– Здрастуйте, діти. Де у вас хворі? (До Ведмедика).

Подивимось язик і ротик.

Як животик?
Градусник зараз поставлю,
Треба трошки попити
І мікстуру з ложечки
Проковтнути трішечки.
І компреси на животик,
І лягти б тепер поспати
І тоді, Ведмедику, заживе усе, як слід.

Вихователь:

І до Зайчика в ту ж мить
Прийшов лікар Айболить.

Айболить:

Ой, у мене руки вмілі
Зайчик довго не хворів.
То ж, малята, будьте смілі,
І не бійтесь лікарів.
Лікарі – дитячі друзі
Лікарі лікують всіх.

Вихователь:

– Дякуємо тобі, лікарю Айболиту. У тебе і справді чарівні руки.
(Залітає Сорока-білобока)

Сорока:

– Добрий день, діти!

Вихователь:

– Сороко, а що ти нам розкажеш?

Сорока:

Я про всі новини знаю,
Про права дитячі знаю,
Всім про них розповідаю.
Ніхто не посміє вам шкоди завдати,

Образити вас і від мами забрати,
Ви можете всім за бажанням займатись
Читати, писати і весело гратись.
Якщо біль вас потурбує,
Лікар вчасно полікує.
Немов добрий «Айболить»
Він зарадить, де болить.
Педіатр пораду дасть
І припише «мульти-табс».
Стоматолог полікує зуби.
Медсестра вам зробить процедури.
Вас хірург огляне, любі діти.
Проте всім бажаю не хворіти!

Вихователь:

– І справді, ти все знаєш. А що ти нам у торбинці принесла?

Сорока:

– Це гра «На прийом до лікаря». Я хочу, щоб діти показали мені: при якій хворобі й до якого лікаря треба йти.

Вихователь:

– Кожна дитина має право на медичне обслуговування. Загартування, фізкультура, дари природи допоможуть зберегти і зміцнити ваше здоров'я.

Здоров'я дитини –

Багатство родини!

Здоров'я народу –

Багатство країни!

«Розмалюю я яєчко фарбою золотою»

інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку
(пізнавальний, художньо-естетичний, креативний розвиток).

Луценко Ольга Анатоліївна
вихователь Скви́рського дошкільного
навчального закладу №1 «Світанок»

Мета: познайомити дітей з різноманітними техніками оздоблення писанок в Україні, їхніми назвами в залежності від способів декорування (крашанки, мальованки, дряпанки). Пояснити символічність кольорів української писанки: червоного, чорного, блакитного, жовтого, зеленого. Вчити малювати ескізи для прикрашання писанок на овальній формі паперу, використовуючи різні прийоми малювання: трафарет, малювання свічкою, набрезк, дряпання. Корегувати сприйняття, увагу, мислення, дрібну моторику рук. Розвивати інтерес до самобутнього мистецтва української писанки, образну пам'ять, естетичні почуття. Прищеплювати дітям естетичний смак і потребу оточувати себе красою.

Обладнання: набір писанок, оздоблених різноманітною технікою, фарби, пензлі, трафарети, свічки, плоскі овальні форми.

Попередня робота з дітьми: бесіди-розповіді про підготовку і святкування Великодня, розучування віршів, ігор, знайомство з народними традиціями. Опанування нетрадиційною технікою малювання.

Хід заняття

(Зал прикрашений у стилі української світлиці. Під українську музику діти входять до світлиці).

Господиня-вихователь:

Подивіться, любі друзі,

Сонечко як сяє.

У веселки річечка

Красок позичає.

А над чистою водою

Верба похилилась,
На свою красу дівочу
Тихо задивилась.
Наче коси, розіслала
Зелені віти.
З тими вітами пограють
Хрещені діти.
(Всі діти стають у коло. Проводиться гра «Вербич»)

Гра «Вербич»

У центр кола заходить дитина, яка тримає вербову гілочку. Це – Вербич.
Усі гравці звертаються до Вербича: «Вербичу, Вербичу, весну поклич!»
Вербич відповідає: «Зараз покличу!»

Гравці кажуть: «І ми з тобою, побий нас вербою» – і обертаються до Вербича спинами.

Вербич торкається кожного гравця вербовою гілочкою, промовляючи:

Не я б'ю, верба б'є,
За тиждень Великдень.
Весна принесе золотого ключа,
А ви пошукайте собі Вербича.

Обійшовши усіх гравців, Вербич кладе гілочку у центрі кола, а сам стає разом з усіма дітьми. Усі гравці в цю мить обертаються до гілочки. Той, хто першим вхопить її, стає Вербичем.

Господиня-вихователь підзиває усіх у гурт, та й каже: «Ми пограли з вами в таку чудову гру! Верба – це не просто гілочка. Це символ пробудження природи, її освячують у церкві. Ростіть здоровими та слухняними. А зараз в мене справ багато, треба все для Паски готувати. А ви, мої дітки, допоможіть розписати писанки до свята». (Дітей запрошують за стіл).

– Розкажу вам, діти, про стародавні Великодні традиції. Останнього тижня перед Великоднем настає час для малювання писанок. Бо що ж то за свято без гарних яскравих яєчок.

– Одного разу знесла курочка яйце (показати справжнє яйце). Та яке ж гарне! Схоже на білий світ. Бо у світі сонце, а в яйці золотий жовточок. Візьмемо його на писанку. (Вихователь починає розпис – у центрі малює квітку).

– Що означає ця квітка?

Діти: Це знак сонця золотого.

– А що означають цяточки навхрест між промінцями? (Намалювати)

Діти: Це чарівні знаки дощу.

– Після розпису таку писанку діти котили по підлозі і приказували?

Діти: Чи будеш ти, Сонечко, весь рік щедро світити?

– Буду, буду, бо то мій знак. Ти писанку котиш – мене до землі приворожуєш.

Діти: А чи ти будеш, Дощику, землю поливати?

– Буду, буду, бо на тобі мій знак. Ти писанку котиш – мої струни – срібnodзвони до землі прив'язуєш.

Діти повертаються до столу.

– Сьогодні у нас буде дуже цікава і відповідальна робота. Ви помітили, як було важко розписувати справжнє яєчко, тому ми будемо малювати ескізи малюнків для справжніх яєчок на папері овальної форми.

– А хто знає, що таке ескіз?

– Так, це підготовчий малюнок, в якому треба спланувати майбутній малюнок.

– Великодні яйця можна прикрашати по-різному (діти роздивляються зразки).

– Таке яєчко вам найбільш знайоме, воно просто пофарбоване в жовтий, червоний, зелений або інший колір і називається крашанкою. Мабуть, усі ви гралися на свята такими крашанками, випробували, чия міцніша. Вони різнокольорові. А чи знаєте ви, що означають кольори на писанці?

Діти: Червоний – означає радість і щастя, від нього на серці тепло.

Блакитний – схожий на колір неба і води.

Зелений – на травичку і листя.

Жовтий та оранжевий – на сонечко та спіле колосся.

– А це яєчко розмальоване за допомогою пензля та фарб. Це – мальованка, від слова «малювати».

Діти: А ось це яєчко називається шкрябанка від слова «шкребти», бо візерунок на ньому вишкрябано гострим шкрябачком.

Діти: Ми впізнали, це яєчко називається крапанкою. На ньому безліч різнокольорових крапок, які мерехтять на чорному тлі.

Практична робота

Запропонувати дітям розписати овальну форму, використовуючи один із засобів нетрадиційної техніки малювання.

1. Діти розписують мальованки, використовуючи знайомі елементи декоративного розпису: «дубочок», «квіти з листям», «завиток із квіткою», «лінії», «дуги», «крапки» (фарба, пензлі – традиційно).

2. Прикрашання писанок за допомогою заздалегідь виготовлених трафаретів із зображенням квітів, геометричних фігур тощо.

3. Набреск за допомогою зубної щітки – діти наносять різнокольорові краплинки-бризки на тоновану поверхню.

4. Процарапування. Діти гострим пером наносять візерунок на заздалегідь підготовлену форму (папір спочатку намилують, потім вкривають фарбою).

5. Малювання свічкою. На білій поверхні за допомогою свічки виконується малюнок. Поверх готового малюнка наноситься шар акварельної фарби. Восковий малюнок проявляється, тому що він не змочується водою.

Практичну частину заняття можна проводити під тиху музику.

Після закінчення роботи діти викладають свої писанки на велику тацю. Вони барвисті, зірчасті. Діти милуються ними. Звучить вірш у виконанні дитини.

Гарна писанка у мене,
Мабуть, кращої нема!
Мама тільки помагала,
Малювала ж я сама.
Змалювала дрібно квіти,
Вісім хрестиків малих
І дрібнісіньку ялинку,
Й поясочок поміж них.

Я ту писанку для себе
Для зразку залишу,
А для мами і для тата
Дві ще кращих напишу.

Наприкінці заняття діти можуть подарувати свої роботи гостям.

«Моя Батьківщина»

**інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку
(соціально-моральний, пізнавальний, мовленнєвий розвиток)**

Гладун Олена Василівна
вихователь Скви́рського дошкільного
навчального закладу №2 «Малятко»

Мета: закріпити та поглибити уявлення дітей про рідний край – Україну; розширити знання про державні символи України; виховувати у дітей глибокі почуття любові до своєї Батьківщини, рідної землі; закріпити уявлення дітей про наше місто; поглибити знання дітей про свято Перемоги; учити дітей відчувати красу рідної мови; закріпити і розширити знання дітей про Сонячну систему; ознайомити з глобусом; продовжувати вчити дітей складати описові розповіді, розрізняти живу та неживу природу, знайомитись із властивостями води; виховувати почуття патріотизму, пам'ять, уважність.

Обладнання: зображення Герба, Прапора України; запис Гімну України; карта України; глобус; схема Сонячної системи; ліхтарики зеленого та жовтого кольорів; пір'їнка; прислів'я; вірші Н. Поклад «Наш герб», «Наш прапор»; уривок із вірша П. Дубова «Батьківщина»; дві банки з чистою та брудною водою; акваріум.

Попередня робота з дітьми: екскурсія по місту Сквирі; вивчення віршів на пам'ять про рідний край, Батьківщину.

Хід заняття

Психогімнастика «Чарівна пір'їнка». Пропоную дітям підійти та заплющити очі.

– У мене в руках – чарівна пір'їнка, якою я торкатимуся різних місць вашого тіла. Пір'їнка лагідна на дотик, тому вона подарує вам тільки приємні відчуття. Не розплющуючи очі, ви повинні сказати, якої частини тіла я торкнулася. (Відповіді дітей.)

– Щойно ви називали частини тіла, яких торкнулася пір'їнка. Поміркуйте і скажіть, для чого нам потрібні очі, вуха, рот, руки? (Відповіді дітей.)

Пропоную всім тихенько сісти на стільці.

Є багато країн на землі,
В них озера, річки і долини.
Є країни великі й малі,
А найкраща завжди – Батьківщина.

– Що таке Батьківщина? (Відповіді дітей). Так, наша Батьківщина – це Україна. Україна – край, де живуть українці. Подивіться на карту України. Усе, що зображено на карті, зменшено у багато-багато разів. Насправді Україна – досить велика держава. Кожна держава має свої символи. Підкажіть мені, діти, які державні символи ви знаєте? (Відповіді дітей.)

Синьо-жовтий прапор має:
Синє небо, жовте жито,
Прапор свій оберігаєм.
Він – святиня – знають діти.

– Діти, що позначає синій колір на прапорі? А жовтий? (Відповіді дітей)

– Ще одним державним символом України є Герб. Як він називається?(Тризуб)

Наш герб – тризуб.
Це зброя, слава й сила,
Наш герб – тризуб.
Недоля нас косила,

Та ми зросли, ми є,
Ми завжди будем,
Добро і пісню
Несемо ми людям.

– Третім державним символом України є Гімн. Гімн – це урочиста пісня, що звучить на державних святах, коли вшановують українських спортсменів, які перемогли у змаганнях. Почувши гімн, люди підводяться і шанобливо слухають пісню. Гімн України написали поет Павло Чубинський і композитор Михайло Вербицький (пропоную дітям підвестися і послухати гімн України).

Діти сідають. Пропоную пограти в гру «Я почну, а ви продовжте».

- Без верби і калини... (нема України)
- Де рідний край, там... (і під ялинкою рай)
- Землю сонце красить, а людину –... (праця)
- Хто про землю дбає, тому... (вона повертає)
- Дерево живе корінням, а людина – ... (дружбою)
- Свій край,... (як рай)
- Дорогу вибирай, та рідної землі... (не забувай)
- За рідний край... (хоч помирай)
- Людина без Батьківщини, як соловей... (без пісні)
- Жити – Батьківщині... (служити)
- Батьківщина – мати, умій за неї... (постояти)

– Діти, кожна країна має головне місто. Це місто називається столицею. Як називається столиця України? Так, Київ. Послухайте легенду про Київ.

Колись Дніпро був таким широким, що другого берега не було видно. І зупинився якось біля Дніпра учень Ісуса – Андрій Первозванний, подивився і сказав, що саме тут виросте місто-красень.

Минули роки. Троє братів Кий, Щек, Хорив та їхня сестра Либідь оселилися саме тут. І побудоване місто назвали на честь старшого брата Кия. Це місто – Київ.

– Які ще міста в Україні ви знаєте? (Відповіді дітей). Як багато міст України ви назвали, молодці. А чи знаєте ви, як зветься ваше місто в якому ви живете?

– Діти, пропоную пограти в гру «За що я люблю своє рідне місто». Свої відповіді ви будете казати в мікрофон. Хто його отримає, той відповідає. (Відповіді дітей)

– Діти, пригадайте, яке свято ми недавно відзначали в нашому місті? День перемоги, 65 - річчя визволення нашого міста від німецько – фашистських загарбників. Розкажіть хто як святкував цей день. (Розповіді дітей)

– Ми переконалися, яке чудове місто Сквиря. Як ми його любимо, шануємо.

Як гарно святкуємо різні свята.

Наше місто Сквиря звати

Тут живе людей багато

І великі і маленькі

І дорослі і старенькі

Зараз будемо співати

Наше місто прославляти.

Діти виконують пісню «Сквиря».

Сьогодні про місто своє залюбки

Для вас дошкільнята співають.

Це місто, де ми народились, живем

Сквиря моя називають.

Приспів:

Сквиря моя! Сквиря моя!

Тебе з дитинства кохаю.

Сквиря моя! Сквиря моя!

Я кращого міста не знаю.

В провулках старих і будовах нових

Всі люди живуть мов родина.

Сквиря моя, рідне місто моє,

Маленька моя Батьківщино!

Приспів:

– Діти, подивіться, що в мене є. Це глобус – модель планети Земля. Яку геометричну фігуру нагадує Земля? Глобус – це багаторазово зменшена планета Земля. На глобусі зображені всі країни світу, гори, долини, пустелі, степи, океани, моря, ріки, озера, тобто суша і вода. Тут знаходиться і наша Батьківщина – Україна. Ось вона, така маленька цяточка на глобусі.

– Ми визначились, що живемо на планеті Земля. Які ще ви знаєте планети Сонячної системи? (Відповіді дітей, демонстрація вихователем планет на схемі Сонячної системи).

– Діти, подумайте і скажіть, які дикі тварини мешкають в Україні? (Відповіді дітей)

– Пропоную пограти в гру «Упізнай за описом»

(дитина, не називаючи, тварину, описує її, а решта дітей відгадують, а потім імітують її рухами.)

– Ми вели розмову про живу та неживу природу. Що належить до живої, неживої природи? (Відповіді дітей).

– Пограємо в гру «Живе та неживе». Якщо я назву об'єкт живої природи, ви піднімете зелений ліхтарик, а якщо неживої – жовтий.

– Діти, природа України дуже красива і тому до нас приїжджають багато людей з інших держав, щоб помилуватися нею. А ми, українці, гостинні люди. З давних-давен гостей зустрічаємо хлібом, сіллю та іншими смачними стравами. І ось сьогодні навчимося готувати смачну страву.

Діти одягають фартушки та косинки, миють руки. Одна підгрупа дітей готує з відварених овочів вінегрет, друга підгрупа – весняний салат. В кінці заняття діти куштують свої салати.

«Математичний зореліт»

інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку (пізнавальний, емоційно-ціннісний розвиток)

Гаврилюк Тамара Володимирівна
вихователь Скви́рського дошкільного
навчального закладу №2 «Малятко»

Мета: закріпити знання дітей про зоряне небо та планети Сонячної системи, вчити дітей розв'язувати задачі, математичні ребуси. Закріплювати знання про математичні фігури, суміжні числа, знаки «<», «>»; навички прямої та зворотної лічби; вчити встановлювати зв'язок у проблемних завданнях за допомогою «схем», «ключів». Розвивати логічне мислення, творчу уяву, зосередженість. Виховувати самостійність, інтерес до математики, вміння працювати в колективі.

Обладнання: макет космічної ракети, запис музики на космічну тематику; числовий ряд; індивідуальні картки із завданнями; цифри; портрети веселих чоловічків, полотно із зоряним небом.

Попередня робота з дітьми: знайомство з зоряним небом та планетами Сонячної системи, розв'язування анаграм, ребусів, задач.

Хід заняття

– Доброго дня, діти! Сьогодні ми з вами будемо подорожувати, але подорож буде незвичайна, а космічна. На нас чекають різні пригоди. А подорожувати ми будемо на космічній ракеті. То ж давайте поглянемо з яких геометричних фігур побудована наша ракета.

– Отже, трикутників чотири. Якого вони кольору? (Червоного). Кругів теж чотири. Які вони за величиною: рівні чи різні? (Різні). Якого кольору? (Жовті). А прямокутник у нас один. Якого він кольору? (Білий).

Вирушаємо, малята,
Космос з вами підкоряти.
Будьте пильні і кмітливі,
Обережні і сміливі.
Добре думайте-міркуйте

І в польоті не сумуйте!

– А зараз, будь-ласка займайте свої місця в ракеті. Ви будете космонавти - члени екіпажу, а я - командир, пам'ятайте, що в польоті всі обов'язково мають дотримуватися дисципліни. До польоту готові? За правилами відлік часу починаємо у зворотному порядку: 10,9, 8, 7...0. Старт! Полетіли! Закрийте очі, ми летимо. (Звучить космічна музика)

– Зараз ми перебуваємо у стані невагомості, бо вже далеко від Землі. Давайте перевіримо, чи не заважає це нам міркувати.

Запитання до дітей:

– Який сьогодні день? (Четвер). Який був учора? (Середа). Який день буде завтра? (П'ятниця).

– Як називається планета де ми живемо? (Земля). Яка найбільша зірка зігриває Землю? (Сонце). Який природний супутник Землі? (Місяць). Які ще планети ви знаєте? (Венера, Марс, Юпітер, Сатурн, Нептун, Плутон). Хто був першим космонавтом? (Юрій Гагарін).

Вихователь звертає увагу дітей на зоряне небо

А ось і перша яскрава зірка. Але назва її зашифрована, нам потрібно її відгадати. Порядок літер позначений цифрами.

А	Ф	Б	А	Л
1	4	3	5	2

Діти читають назву : «Альфа»

– Давньогрецькою мовою це слово означає «початок». Отже, тут починаються випробування наших знань. Тут живуть роботи, які керують усім, що відбувається у них на планеті, з комп'ютерів у Головному центрі. Та якось дорослі мали вирішити невідкладні справи на сусідній планеті і на господарстві залишили роботів-малят. Малі порядкували самі й десь-таки схибили, бо в головному комп'ютері порушився числовий ряд.

– Давайте допоможемо виправити це, щоб цифри стали на свої місця.

Дивіться на великий екран: 8,3,6,1,5,2,9,4,10,7. (Кілька дітей за бажанням відновлюють числовий ряд). Решта перевіряє їх. Діти, помилки закралась і у ваші

комп'ютери. Дивіться: з ваших маленьких екранів зникли цифри – «сусіди». Відновіть їх. (Діти виконують завдання).

– Отже з першим завданням ви успішно впоралися, і тепер ми можемо рухатися далі.

– Наступна зупинка - на зірці «Геометрична». (Діти роздивляються зірку, що являє собою групу геометричних фігур).

Завдання для дітей:

Вихователь пропонує дітям виконати завдання з «ключем»: показує картки, на яких за допомогою геометричних фігур зображені схеми казок. Діти мають відгадати, яких саме: «Троє поросят», «Три ведмеді», «Курочка-ряба», «Котик та півник».

– А ось на нашому шляху з'явилась Хмаринка. Вона каже, що закриє Місяць, і ми не зможемо здійснити на нього посадку, якщо не виконаємо її завдання. А для цього нам знадобляться цифри.

– Ви, мабуть, здогадалися, що ми будемо розв'язувати задачі за допомогою цифр і знаків. Будьте уважні, слухайте умови задач і запитання.

Горобець і три синиці

Он летять до годівниці.

Скільки птахів, підкажіть,

Будуть вдячні за обід. (1+3)

Скачуть жабки: "Ква-ква-ква!

Ой, яка м'яка трава!"

Тут - п'ять жабок, а там - дві,

Скільки жабок у траві? (5+2)

Дев'ять хлопчиків завзято

Про щось сперечались.

Двох із них гукнула мати.

Скільки їх зосталось? (9-2)

– Молодці, добре розв'язали задачі. А тепер подумайте над хитрими задачами.

1. У бабусі Варвари – онука Марійка, кіт Пушинка, собачка Сніжинка. Скільки у

бабусі онучок? (Одна).

2. На столі стояло три склянки з соком. Петрик випив сік з однієї склянки. Скільки склянок залишилось? (Три склянки)

3. Настала довгоочікувана зима. Спочатку зацвіла одна яблуня, а потім ще три сливи. Скільки зацвіло дерев? (Жодного. Дерева взимку не цвітуть).

– Хмаринка приймає ваші відповіді і пливе собі далі, а нам дозволяє здійснити посадку на Місяць.

Ми на Місяць прилетіли.

Вдалою була посадка.

А тепер, щоб розім'ятись,

Зробим місячну зарядку.

Фізкультхвилинка

Наші ручки: 1,2,3... (плескають)

Наші ніжки: 1,2,3... (тупотять)

На носок, на каблучок, («ковирялочка»)

Руку вліво, руку вправо (вгору-вліво, вгору-вправо)

Ми танцюєм козачок, (притупують ногами)

Раз присіли, два присіли, (присідають)

Добрий настрій в нас усіх.

Покружляли, закрутились (кружляють)

І розбіглись хто куди, (біжать в різні сторони)

– Діти, на наш корабель надійшов сигнал «808!»

На допомогу кличуть космічні чоловічки. Діти подивіться на їх обличчя. Які вони? (Сумні). А чому, я зараз вам розповім. Вони відвідують марсіанську школу, і вчитель математики дав їм завдання, а вони не знають, як його виконати. Допоможемо їм?

Вихователь роздає дітям завдання (за бажанням).

1.Поставити правильно знаки (порівняння чисел)

2.Прочитати ребуси.

ЗКУТНИК; 7'Я; Т1100; 40а; ріа; ЮОлиця; пі2л; ак3са.

– Діти, зверніть увагу зараз на обличчя чоловічків. Що змінилося? (Вони стали веселими).

– Ось, які ви молодці.

– Увага! Засвітилась яскраво ще одна зірка. Її назва «Омега». Це означає грецькою мовою «кінець». Отже, час нам діти, повертатися на Землю, в наш садочок. Тож займаємо свої місця – вирушаємо додому! Починаємо відлік часу: 10, 9, 8, 7, 6...0. (звучить космічна музика).

«Чарівний зимовий сон»

**інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку
(пізнавальний, емоційно-ціннісний, мовленнєвий,
художньо-естетичний, креативний розвиток)**

Ходаківська Людмила Анатоліївна
вихователь Скви́рського дошкільного
навчального закладу №5 «Калинка»

Мета: Учити називати та викладати натуральний ряд чисел Продовжувати вчити розв'язувати приклади та задачі. Учити дітей визначати характерні ознаки природи в зимовий період, уміти встановлювати залежності між ними, вправляти дітей у вмінні заперечувати неправильні судження, доводити свої думки, розуміти причинно-наслідкові зв'язки у природі. Розвивати у дітей зв'язне мовлення, логічне і доказове мислення, пам'ять, увагу, уяву, фантазію, естетичний смак. Виховувати любов до рідного краю, бажання милуватися красою природи, захищати її.

Обладнання: вирізані з картону силуети хмаринок із зображеннями на зворотах: Снігової королеви на тлі зимового пейзажу, сніговичка із пір'їнкою на носі-морквинці, сумного та усміхненого облич, силуетне зображення сніжинки для гри «Завірюха», розрізні картинки-небилиці із зображенням ситуацій, які не існують у природі; картки із цифрами від 1 до 10, картки із прикладами, картки із складами; папір та олівці для малювання кожній дитині.

Попередня робота з дітьми: поділ слів на склади; загадування, відгадування загадок; ігри-вправи «Визнач настрій товариша», «Передай свій настрій»; розв’язування прикладів та задач в межах 10.

Хід заняття

– Діти, коли ви вранці прийшли у садок, то всі сказали, що вже випав сніг. То ж ми з вами повинні відправитися у подорож і ще комусь повідомити про цю подію. Але куди саме ми відправимося і яким видом транспорту, ви дізнаєтеся, якщо прочитаєте ось ці склади.

(На одних картках написані склади червоним кольором: кос-мос, на інших – жовтим кольором: ра-ке-та).

– Отже, ми відправляємося у космос на ракеті, щоб повідомити космонавтам, що вже прийшла зима і випав білий, пухнастий сніг.

– Щоб зайняти місця у ракеті, ми повинні вирахувати приклади. (Роздаю дітям картки із прикладами, розв’язавши їх, діти займають відповідні місця. Прошу дозволу у дітей бути командиром ракети).

– Увага! Всі сіли зручненько, прищобнули ремні і вирушаємо у подорож. Починаємо відлік: 10, 9, 8, 7 1, пуск!

По дорозі розповідаю:

– Сьогодні мені наснився казковий сон. Усі події в ньому дуже заплутані. Хочете дізнатися, що то був за сон? Тоді домовимось: я вам його розповідаю, а ви розплутуєте. Згодні? Заплющуйте, будь ласка, очі та слухайте.

Сон чарівний, сон казковий,

Ти прийди до мене знову

У барвистому вбранні на зірчастому коні.

(Пропоную дітям розплющити очі та подивитися на фланелеграф, де виставлено кілька силуетів хмаринок).

– Ось і хмаринки, які допоможуть мені розповісти сон. Уявіть собі красуню-королеву у білому вбранні з довгим сніжно-білим волоссям. Вона йде до нас, вкриваючи все навколо холодною білою ковдрою. Цікаво, хто ж вона? (Зима).

– А може це Весна? Адже сади навесні теж білі. Чому?

– Зараз ми побачимо, що ж то була за королева.

(Повертаю картку-хмаринку, на звороті якої зображено красуню – Зиму, а навколо неї – сніг, засніжені будинки і дерева).

– Добре, слухайте далі. Королева змахнула паличкою – і на, землю випав білий сніг, лапатай дощ, з якого діти зліпили сніговичка. Чи може таке бути?

– Слухайте мій сон далі. Я стояла серед укритих білою ковдрою дерев, аж раптом Снігова королева підійшла до мене і сказала: «Чи знаєте Ви, Людмило Анатоліївно, що в мене є багато друзів? Хто вони?» Діти, допоможіть мені. Візьміть олівці й папір та намалюйте друзів королеви Зими.

(Після закінчення роботи діти пояснюють, чому саме той, кого вони намалювали, міг би бути другом Зими, наприклад, сонечко, мороз, вітер, ялинки, пташки, які зимують у нашій місцевості).

– Сподобалося королеві, що ми так добре знаємо її друзів, і вона запросила нас у гості до хлопчика-сніговика.

(Перегортаю другу хмаринку, на якій зображено здивованого сніговичка з пір'їнкою на носі-морквині).

– Погляньте-но, який дивний сніговичок! А що у ньому такого дивного? Допоможіть мені, дітки. Правильно, як я відразу не здогадалася, що у нього на носі пір'їнка! Цікаво, звідки вона взялася?

– Ось ми і розгадали, чому так здивувався сніговичок. А королева вирішила загадати вам загадку. Слухайте уважно: «Наша матінка – завія – нас із сита всюди сіє, а як сонце припече – ми струмочком потечем». (Сніжинки).

– А чому ви вважаєте, що це сніжинки? Сподобалося королеві Зимі, що ви відгадали її загадку, і вона послала до нас свою донечку Сніжинку. І тепер Сніжинка-пустунка хоче пограти з вами у гру «Завірюха».

(Діти рухаються під музику, імітуючи завірюху. Беру картонний силует Сніжинки)

Завірюха завіває, снігом землю засипає,

То скажи мені, (ім'я дитини), чого взимку не буває?

Торкаюся Сніжинкою до дитини, яка має відповісти на запитання і аргументувати свою думку. Наприклад:

1. Взимку не можуть рости квіти, тому що взимку земля не здатна напувати їх водою, бо замерзає на морозі.
2. Не можна взимку купатися в річці, тому що річка вкривається кригою.
3. Не можна ходити роздягненим, тому що холодно – можна замерзнути і застудитися.

– Не літають метелики, бо немає теплого сонечка, щоб грітися, і квіточок, щоб збирати нектар і житися.)

– Зима привітно поглянула на діточок і сказала: «Бачу ви багато знаєте про мене, моїх друзів і мої витівки. Але я для вас приготувала ще одне завдання картинки-небилиці. Розгадайте ці небилиці, але спочатку правильно складіть картинки з їхніх фрагментів.

(Роздаю дітям розрізані картки з малюнками-небилицями. Діти їх складають, а потім пояснюють, чому вважають неправильними зображені на них ситуації).

– А тепер подивіться на наступну хмаринку. Як ви думаєте, чому вона така сумна?

*У неї немає діток – сніжинок

*Її хтось образив.

*Не отримала подарунків на день народження.

*У хмаринки немає друзів, тому їй дуже самотньо та сумно.

*Її хтось налякав.

(Пропоную дітям мімікою показати настрої хмаринки).

– А як, на вашу думку, можна розвеселити хмаринку?

– На цьому мій дивний сон закінчився і щойно ми прилетіли до космонавтів. Розкажіть, будь ласка, що у нас вже наступила зима. (Діти складають творчі розповіді).

Після того повертаємось додому і складаємо задачу за прикладами: $4+3$; $7-2$.

«Подорож в країну Знань»

**бінарне тематично-підсумкове заняття для дітей логопедичної групи
з фонетико-фонематичним недорозвитком мови
(пізнавальний, мовленнєвий, художньо-естетичний, креативний розвиток)**

Гордієнко Наталія Олександрівна,
вихователь Сквирського дошкільного
навчального закладу №2 «Малятко»;
Марценківська Ірина Анатоліївна,
логопед Сквирського дошкільного
навчального закладу №2 «Малятко»

Мета: перевірити засвоєння дітьми програмового матеріалу, уміння уважно, точно виконувати завдання (ділити слова на склади, визначати місце звука в слові, робити звуковий аналіз слів різних за структурою, узгоджувати іменники з числівниками, узгоджувати слова в реченні). Розвивати увагу, посидючість. Виховувати бажання самостійно здобувати знання.

Обладнання: ляльки Клякса і Помилка, декорації лісу, села, потягу, голуба тканина для імітації дощової калюжі, демонстраційний та роздавальний матеріал до дидактичних ігор «Дощова хмаринка», «Ланцюжок слів», «Склади слово», «Чарівні замки». Опорні схеми для опису тварин, магнітна дошка.

Попередня робота з дітьми: аналіз слів та речень, поділ слів на склади, визначення місця звуку в слові, звуковий аналіз слів, розгадування загадок, вивчення музичного репертуару та розучування танцювальних рухів.

Хід заняття

Логопед:

– Діти швидше, бо запізнимось на потяг. Та тут вже хтось є. Ви не знаєте хто це? (Відповіді дітей)

Логопед:

– Так, це Грамотійко.

– Що сталося Грамотійко ? Чому засумував?

Вихователь:

Малята, справа тут така:
Хотів скарбничку знань подарувать вам я,
Щоб ви могли самі складать слова.
Та вкрала її зла Яга
І зникла невідомо де сама.

Логопед:

– Так може ми допоможемо тобі її знайти? Малята, згодні всі?

Вихователь:

Тоді скоріше поспішаймо,
В Країну Знань на потязі рушаймо.

З'являються Клякса і Помилка.

Клякса:

– Помилко, ти чула їх розмову?

Помилка:

– Та чула, чула я. Треба бабусі нашій Ягусі дати телеграму шифровану і незвичайну.

Клякса:

Швидко, швидко зашифруймо
І за ними помандруймо.

Діти виконують пісню «Голубий вагон»

Дитина:

Веселе сонечко блищить,
Проміння щедро ллє.
Наш потяг в гору швидко мчить.
Малят дзвінких везе.

Вихователь:

Давайте зробимо зупинку
І вийдемо всі на хвилинку.

Діти виходять з потягу, в цей час лунає музика, починає «накрапувати дощик».

Діти виконують танець з парасольками.

Гра «Дошова краплинка» (поділ слів на склади).

Вихователь:

Поки в гру ми разом грали,
Сильна злива ген пройшла.
І дивіться, що зробила –
Нам калюжу налила.

Логопед:

Що ж, малята, треба якось
Перешкоду подолати?
Давайте спробуємо з вами
За допомогою дощечок
Місток чарівний збудувати.

Гра «Ланцюжок слів»

Вихователь:

Ну, малята-дошкільнята!
Гарні ви у навчанні.
Влаштували дивне свято
Ви по грамоті мені.
Всі завдання вам під силу,
Тож усі скоріш сідаймо
І, як птах на дужих крилах,
У Країну Знань рушаймо.

Діти сідають на потяг.

Помилка:

Ну що ж, діти, почекайте!
Скоро ліс замаячить.

Клякса:

Перевірю так і знайте
Я знання ваші у мить:
І про ліс і його звірів,

Тайни, що в собі несе,
Ось тоді, мабуть, повірю,
Що ви знаєте про все.

Звучить пісня «Голубий вагон» (приспів)

Вихователь:

Ось і в лісі є зупинка
Тут чекайте всі хвилинку.

Гра «Ліс» (звуковий аналіз слів)

Логопед:

– Діти, я буду загадувати вам загадки про лісових мешканців, а ви будьте уважними: спочатку покажіть відгадку пальчиками, потім скажіть вголос.

У полі, в лісі, навкруги,
Скрізь у мене вороги.
Часом лізу я у шкоду,
їм капусту на городах,
Моркву, ріпу, буряки,
Відгадайте хто такий? (Заєць)

Очі сяють, як намисто,
Мов дві цяточки вогнисті,
В неї хата гарна, тиха,
Взимку повненько горіхів.
В дуплі любить вона жити,
Відгадайте хто це, діти? (Білка)

Невсипущий, хитрий, сірий.
Голоднющий, ікла шкірить.
Між кущами припадає,
Пасовисько оглядає:
Чи не ходить там телятко.

Не телятко так ягнятко,
Не ягнятко, хоч би гуска
– Хоч би що аби закуска! (Вовк)

В темнім лісі проживає,
Рудий хвіст пухнастий має,
Їй на місці не сидиться.
Як зовуть її? (Лисиця)

Влітку медом ласував,
Досхочу малини мав,
А як впав глибокий сніг,
Позіхнув і спати ліг.
Бачив чи не бачив сни,
А проспав аж до весни. (Ведмідь)

Вихователь читає загадки. В цей час з'являються Клякса і Помилка.

Клякса:

– Думають як скрючать пальці, то й у школі будуть гарно писати.

Помилка:

– Ха-ха-ха. Отой не може.

Клякса (здивовано):

– Ні, дивись всі справились.

Помилка (розгублено):

– А ти казала, що не зможуть.

Вихователь:

Молодці мої малята.
Я не знав, що так завзято.
Відгадаєте загадки
І покажете відгадки.

Логопед:

Вправні ваші пальчики:
В них лисички й зайчики,
І ведмеді, і вовки
Заховались залюбки.

Вихователь:

Гра сподобалась мені.
Тож навчуся і собі.
Володіти пальцями,
Наче ноги танцями.
В школі дуже допоможе
Тим, хто це робити може.

Звучить пісня «Кумедні мавпенята»

Дитина:

– Бачу в долині село. Щось там дуже весело.

Звучить мелодія української народної пісні «Ой, там на горі». Декорації української хати з тинном. Пісня-гра «У нашого Омелька». Виходить Омелько з членами своєї родини.

А у нашого Омелька невеличка сімейка:
Тільки він та вона, та старий та стара,
Ще Василь, та Панас, та той хлопець, що у нас,
Ще та дівка косата, та два парубки вусатих,
Ще дві Христі в намисті, та дві ляльки в колиці.

Логопед:

– Діти, знайомтесь: ось веселий хлопець Омелько. Він дуже балакучий та жартівливий, любить різні побрехеньки розказувати. І хтозна: жартома чи всерйоз – іншого разу такого накаже Омелько, що диву даєшся. Але я думаю, що ми не допустимо, щоб веселун Омелько нас дурив та круг пальця обводив. Усе, що він скаже неправдивого, ми будемо одразу ж виправляти, згода?

Дидактична гра «Виправ побрехеньки»

Діти уважно слухають розповідь, яку веде Омелько та логічно корегують її.

Омелько:

Я – Омелько, хлопець веселенький, вирішив до вас, діти, завітати, щоб побрехеньки розказати. У моєму рідному селі, малята, солом'яні тини і дерев'яні стріхи на хатах. (Діти виправляють речення: «У моєму рідному селі дерев'яні тини і солом'яні стріхи на хатах»).

А молодь гуляти на вулицю ходить парами: парубки у вінках, а дівки – в шароварах. (Дівчата ходять у вінках, а парубки – шароварах).

От нещодавно я був на святі – весіллі, дуже смачно там поїв, бо господарі напекли там вареників і наварили пирогів. (Господарі наварили вареників і напекли пирогів).

Ой гостина була там вже добра така: сир свіженький із м'яса, ковбаса з молока. (Сир із молока, а ковбаса з м'яса).

А працюють у нас всі в селі залюбки: вишивають кошики і плетуть рушники (У селі плетуть кошики і вишивають рушники).

Перукар там в крамниці працює, а стриже – продавець дуже вміло й завзято. (У крамниці працює продавець, а стриже перукар).

Навесні тут у вирій птахи відлітають, восени на городах картоплю саджають (Птахи відлітають у вирій восени, а картоплю садять весною).

Я мандрую і в спеку і в люті морози: літом їжджу на санях, а взимку – на возі (Узимку їздять на санях, а влітку – на возі).

Я – господар завзятий, правду вам говорю: даю зерна лошаті, курям сіна даю (Лоша годують сіном, а курей – зерном).

А в бабусі моєї завше гамір в дворі: кукурікають гуси і гелгочуть півні (У дворі гелгочуть гуси і кукурікають півні).

Логопед:

Одного разу Омелько ходив подвір'ям своєї хазяйновитої бабусі та й вирішив підрахувати, скільки в неї птаства та худоби. Давайте допоможемо йому це зробити.

Дидактична гра «Веселий рахунок»

Діти за зразком логопеда будують словосполучення іменників із числівниками один, два та п'ять.

Одна курка – дві курки – п'ять курей.

Одна качка – дві качки – п'ять качок.

Один гусак – два гусака – п'ять гусаків.

Одна вівці – дві вівці – п'ятеро овець.

Одне поросся – двоє поросят – п'ятеро поросят.

Одна коза – дві кози – п'ять кіз.

Один кінь – двоє коней – п'ятеро коней.

Один півень – два півні – п'ять півнів.

Логопед:

– Бачиш, Омелечку, які в нас малята розумні та кмітливі. Змогли на всі твої запитання відповісти.

Логопед:

Що ж розважились, малята,
Тож у путь тепер пора,
Скоріш у потяг всі сідаймо,
В Країну Знань ми вирушаймо.

З'являються Клякса і Помилка

Клякса:

– Помилко, віддай телеграму. Я сама відправлю, бо це я писала.

Помилка:

– Ні, я відправлю, бо це я придумала.

Клякса і Помилка сперечаються. Телеграма падає біля ширми. Клякса і Помилка сваряться і зникають за ширмою

Логопед:

Що за дивна телеграма?
Зашифрована уся,
В ній помилок, ніби краму,
На прилавку продавця.

І на кожному кроці клякса
Прикрашає сторінки,
Мов по них бродила такса,
І лишила тут сліди
Може спробуєм, малята,
Ми її розшифрувати?
І цікавого багато
Зможеш ти тоді пізнати.

Гра «Телеграма» (ведуча читає слова з телеграми, а діти їх узгоджують у речення)

Повідомлення для - Баба Яга.
Пізнайко - їхати - в Країна - Знань.
Він - шукати - скарбничку.
Діти - допомагати - Пізнайко.
Треба - вони - зашкодити.

Логопед:

– Так ось чому у телеграмі було стільки помилок та клякс. Здогадалися чия це телеграма? (Відповіді дітей)

Вихователь:

– Скоріш у Країну Знань усі рушаймо. (Звучить пісня «Голубий вагон»)

Вихователь:

– Нарешті, діти, і Країна Знань. А ось і скринька чарівна, блискуча. Але чомусь не відкривається вона. Хто ж допоможе нам?

З'являється Баба Яга. Виконує пісню.

Баба Яга:

Я Бабусенька Яга,
Зачарована краса.
Знають всі мене на світі,
Навіть виховані діти.
Відкриється скриня лише тоді,
Коли з малюнків слова

«Мама» і «тато» складете ви.

З'являються Клякса і Помилка.

Клякса:

– Вони не вміють. Вони - малі.

Помилка:

– Скриню відкрити не зможуть вони.

Баба Яга:

Ану, цитуйте! Зараз побачимо.

Логопед:

– Вітер-пустун розвіяв усі літери на фланелеграфах. Ви маєте за допомогою цифр скласти літери в правильному порядку і прочитати слова, які утворилися.

Гра «Склади слово»

Логопед:

– Молодці діти. Швидко і правильно виконали завдання.

Вихователь: (звертаючись до Баби Яги):

Чому ж не відкрилась
Скриня скажи?

Баба Яга:

Тому, що дітям не допомагають батьки

Логопед:

Шановні мами й татусі!
Разом давайте-но усі
Покажем Бабонці Ягусі,
Як вміємо в широкім крузі
Замки чарівні відкривати
І з дітьми дружно їх читати.

Гра «Чарівні замки»

Вихователь:

– Ось і скарбничка відчинилась.

Логопед:

Скоріш сідайте на місця,
В ній щось чарівне помістилось.
Скарбу радійте без кінця!

Вихователь: (підходить до скарбнички, дістає книги):

Книги дружать з дітворою,
Полюбили їх в сім'ї і дорослі і малі.
В кожному домі, в кожній хаті
Лежить книга на столі
І знання дає рідні.

Вихователь роздає книги

Клякса:

Ха-ха-ха!
Скарби такі чудові!
Але чи всі готові
Читати книги.

Помилка:

Та не повірю я ніколи,
Що наші діти ще до школи
Читатимуть журнал,
Бо в них турбот завал;
Попустувати слід, побитись,
І з другом вчасно помиритись,
Дівчат посмикать за волосся,
І помовчать, коли попросять.

Логопед:

Помиляєшся, Помилко,
Наші книги-веселинки
Будуть всі читати
В дні буденні й в свято.
Цікавим буде хай життя

Й легка дорога в майбуття,
Душа співає без кінця
І молодить людські серця!
Живуть щасливо хай батьки –
Бажають вам сини й доньки.

Баба Яга:

Помилко, Кляксо, слухайте сюди!
Розумні діти ці і мудрі їх батьки.
Я переконана у тому,
Що їм на світі все відомо.
Тоді навіщо будем ми
їм заважати стать людьми.
Підемо з їхнього життя,
Хай буде світлим майбуття!
Щоб щезли з нами всі тривоги, (звертаючись до дітей)
А вам до знань щасливої дороги.

Логопед:

Шановні друзі, малюки,
І їх дорослі вже батьки,
Здійснили подорож таки
Ми до Країни Знань,
Готові далі мандрувати
Ми по Країні Знань, малята,
Але прощатися нам час.
Ми кажем: «До побачення!»
Країні Знань завбачливо,
Бо зобов'язані завжди
їй дарувати знань плоди.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Основні положення особистісно орієнтованої моделі освіти

1. Відмова від «штампування» особистості: загальнолюдська культура – не кунсткамера істин, а невичерпне джерело відкриттів.

2. Ставлення до дитини не лише як до об'єкта засвоєння знань та умінь, а як до суб'єкта освітнього процесу, різних видів самостійної діяльності; розширення степенів її свободи, надання їй права на власний вибір.

3. Підхід до дошкільного дитинства як до унікального етапу особистісного зростання маленької людини, а не як до трампліну перед школою. Розглядаючи цей віковий період лише в контексті підготовки до майбутнього, суспільство тим самим заперечує його самоцінність. Важливо зберегти дитячу субкультуру, орієнтуватися на повноцінне функціонування дошкільняти у даний конкретний проміжок часу.

4. Розуміння того, що специфічною особистістю психічного розвитку дитини є те, що набуті нею знання, дії, здібності мають загальний, неспеціалізований, непрофесійний характер. Маля просто вчить бути людиною, набуває умінь та навичок, необхідних у будь-якій сфері життя та праці.

5. Урахування того, що не всі психічні якості дошкільняти рівноцінні з погляду їх значення для майбутнього. Одні слугують лише заготовкою для наступних етапів розвитку (математичний розвиток, пізнавальні інтереси, довільна поведінка, логічне мислення), а розквіт інших припадає саме на дошкільне дитинство і вони зберігають своє виняткове значення на все подальше життя – образні форми пізнання довкілля (сприйняття, мислення, уява) та прихильність до людей.

6. Відмова від стереотипу: «Дорослий – для того, щоб учити і виховувати, дитина – для того, щоб учитися і слухати дорослих». Жодна дитина не є власністю дорослого. Вона народжується для життя серед людей. Слід позбутися звички бути розпорядниками думок і вчинків наших хлопчиків і дівчаток,

збагачувати взаємодію з ними не утилітарними, особистісними взаєминами, запобігати тим самим виникненню в дітях нервовості, дратівливості, відчуження від дорослого світу, страху перед незнанням або помилкою.

7. Диференціація понять паспортний та психологічний вік, яка передбачає увагу до таких важливих аспектів розвитку, як соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, особистісні новоутворення. Отже, розширюючись, вікові рамки стають гнучкішими. Так ураховуються об'єктивні закономірності психічного розвитку дитини, посилюється увага до сенситивних періодів її розвитку.

8. Забезпечення гармонійного та різнобічного розвитку дитини раннього та дошкільного віку, збалансованості інтелектуального з моральним, фізичним, емоційним та вольовим її розвитком.

Згідно з таким підходом знання, вміння та навички (в тому числі математичні й мовленнєві) розглядаються не як мета, а лише як засоби розвитку особистості, розгортання нею свого внутрішнього потенціалу. Тільки-но знання, вміння, навички перетворюються на мету, освітньо-виховний процес стає муштрою, що суперечить специфіці й призначенню дошкільного дитинства.

Орієнтовані моделі життєвої компетентності дошкільника

Модель життєвої компетентності дошкільника у сфері життєдіяльності «Природа»

- усвідомлює зв'язок між живою і неживою природою;
- має уявлення про тваринний і рослинний світ;
- знає правила поведінки у природі;
- знає і береже природу рідного краю;
- займається пошуково-дослідницькою діяльністю;
- відображає красу природи в художній творчості;
- відчуває себе часткою природи.

Модель життєвої компетентності дошкільника у сфері життєдіяльності «Культура»

- використовує за призначенням знайомі предмети побуту та вжитку;
- шанує власну працю та працю інших людей;
- надає перевагу певним видам діяльності;
- знає властивості різних матеріалів;
- має уявлення про особливості образотворчого, музичного, театрального та літературного мистецтва;
- володіє необхідними технічними прийомами для передачі своїх почуттів у художньо-естетичній діяльності;
- виявляє естетичне ставлення до життя;
- обстежує, досліджує, експериментує, наполегливо шукає рішення.

Модель життєвої компетентності дошкільника у сфері життєдіяльності «Люди»

- налагоджує та підтримує доброзичливі взаємини з іншими;
- позитивно ставиться до представників обох статей;
- вміє товаришувати;
- дотримується моральних норм і правил у взаєминах з людьми;
- розрізняє людей різного віку;
- знає основні державні символи, характерні ознаки українців;
- знає особливості своїх рідних та близьких, орієнтується в своєму родоводі;
- розуміє, що в світі живуть люди різних національностей, зовнішності, культури;
- естетично ставиться до людського довкілля;
- помічає зміни в зовнішності, настроях, ставленні до природи, людей;

Модель життєвої компетентності дошкільника у сфері життєдіяльності «Я Сам»

- уміє надавати інформацію про себе;
- досліджує своє тіло;
- має уявлення про себе та свій організм;
- знає свій родовід;
- дбайливо ставиться до свого здоров'я;
- має охайний зовнішній вигляд;
- уміє передавати почуття;
- адекватно реагує на ситуації;
- відстоює свою гідність.

Позитивна оцінка дошкільника

Добре, коли дорослі вільно і відверто можуть висловити свої почуття малюку. Адже доброзичлива оцінка старшого завжди породжує в маленькому серці бажання бути кращим, бути самим собою.

Пречудово!

У тебе це вийшло!

Правильно!

Це добре!

Супер!

Я пишаюся тим, як ти працював.

Ти робиш це дуже добре.

Це набагато краще.

Хороша робота!

Я щаслива бачити цю роботу!

Мої вітання!

Це те, що треба!

Я знала, що ти можеж це зробити.

Це правильний шлях.

Це спосіб!

Так тримати!

Надзвичайно!

Сенсаційно!

Відмінно!

Ще краще!

Фантастика!

Здорово!

Це хороша робота!

Ти робиш це красиво!

Як ти багато зробив!
Розумник!
Прегарно!
Вітаю!
Ти правий!
Ти зробив це вчасно.
Я пишаюся тобою.
Я ніколи не бачила нічого кращого.
Твоя робота принесла мені багато радості.
Молодчина!
Серйозний прорив!
Це вже успіх!
Це твоя перемога.
Ти справжній майстер.
Щиросердно рада за тебе.
Грандіозно!

А можливо цей перелік є для вас замалим, і Ви самі можете додати щось до нього.

Технологія успіху у саморозвитку дітей

Кожна дитина неповторна й унікальна, і якщо створити умови для її розвитку, у малюка неодмінно відкриються здібності, закладені в ньому від природи.

- Для розвитку дитини в дошкільному освітньому закладі необхідні такі умови: спокійна й довірлива обстановка, тісна взаємодія з сім'єю, високоморальні і професійні педагоги, розвивальні ігри, посібники, матеріали.

- У розвитку дитини важливі не академічні знання, а пошук можливостей, за яких вона буде успішною.

- Важливо не навчати дитину, а допомагати їй в розкритті і реалізації своїх здібностей, достатньо зацікавити її, і вона творитиме себе.

- Малюк самостійно міркує тоді, коли будь-яку інформацію піддає сумніву, аналізує її й робить власні умовисновки, не важливо, що вони можуть бути помилковими.

- У розвитку дитини її здоров'я і психологічний комфорт відіграють головну роль. Спокій, дружелюбність – основні риси взаємин з дитиною, важливо розмовляти з нею розважливо, без повчань, діяти переконанням.

- Проводити навчання в ігровій і дослідницькій формі, використовуючи власний досвід дитини і проблемні ситуації. Варто заохочувати її до пошуку неординарних рішень.

- Дитина нікому нічого не зобов'язана (знати, уміти), це завдання педагога зацікавити й залучити дитину, щоб викликати цікавість і бажання знати й діяти. Але право на помилку дитина має завжди, і тоді вона не боїтиметься творити та експериментувати.

- Готовність до дій базується на трьох фундаментальних точках розвитку самої дитини – «хочу», «можу», «буду», і тоді в її розвиток буде закладений фундамент майбутньої особистості – ініціативної, рішучої, здатної йти на ризик, приймати самостійні рішення. А це сьогодні для нашого суспільства вельми актуально.

Історії для натхнення

Притча про Рай і Пекло

Одного разу іудейський мудрець попросив Господа показати йому Рай і Пекло.

Господь відвів мудреця у приміщення, де билися, плакали і страждали голодні люди. Посеред кімнати стояв великий казан зі смачною їжею, у людей були ложки, але вони були довші за руку, і тому люди не могли потрапити рукою до рота. «Так, це справжнє пекло!» — сказав мудрець.

Далі вони зайшли до наступного приміщення. Всі люди там були ситими і веселими. Але коли мудрець придивився, то він побачив такий самий казан і такі ж ложки! Що ж робило їхнє життя райським?.. Вони вміли годувати одне одного!

Тобто вони вміли взаємодіяти між собою.

Правда – далеко не істина, тому що правда не буває повною

Дуже давно учитель і його учень ввійшли через ворота великого міста, для того щоб розповісти про християнську добру віру.

Зненацька якийсь чоловік, мешканець цього міста підбіг до них і промовив:

– Мудрець, мабуть не будуть корисні мешканцям цього міста божі настанови. Люди у нас грубі серцем і противляться твоєму слову боголюбства і любові. Всі вони ні краплинки не бажають пізнати нове. Не витрачай даремно свого часу на них.

Мудрець подивився на нього і промовив:

– Ти безсумнівно правий.

Після цього підбіг до старця другий чоловік і промовив:

– Старець можеш не боятися: Тебе радо приймуть і цьому чудовому місті. Люди чекають, що ти прийдеш і надіються пізнати цінні слова християнського віровчення, яке виходить із твоїх вуст. Вони нудьгують по вірі і готові до служіння. Наші уми і душі відкриті для тебе.

Мудрець подивився на нього і відповів:

– Ти говориш правду.

Вірний учень не стримався і спитав учителя:

– Старець, скажи мені, чому ти і у першому, і у другому випадку відповів схожі слова, хоча обоє говорили тобі абсолютно різні речі?

Старець відповів вірному учневі:

– Ти повністю говориш правду. Проте (як і я надіюсь) бачив, що дві людини говорили правду, яка відповідає їхньому сприйняттю життя. Перша скрізь бачить тільки негативне, друга помічає добре. Вони розуміють світ таким, яким обоє бажають його бачити. Кожний із них робить висновки із свого досвіду розуміння даного світу. Ні один із них не лицемірить. Обоє говорили мені правду.

Просто правд завжди мінімум дві.

Про нестриманість

Багато років тому назад на світі жив хлопець, який був дуже нестриманий. Одного разу батько подарував йому подарунок, на який покладав великі надії. Це був мішок з гвіздками. Сину потрібно було забивати у паркан один гвіздок тоді, коли проявлявся його нестриманий характер. У перші дні хлопець дуже багато часу проводив біля паркану, в який потрібно було забивати гвіздки. Кількість забитих гвіздків зменшилась уже через неділю. Іще через деякий час хлопець зрозумів, що краще він буде менше злитися, тоді йому не прийдеться вбивати гвіздки. Через деякий час хлопець навчився держати себе в руках і в паркані перестали з'являтися гвіздки. Батько був першим, хто дізнався про зміни сина. Вислухавши його, він дав йому іще одну пораду. Її суть була в тому, щоб поступово витягувати забиті в гніві гвіздки із паркану всякий раз, коли йому вдасться знову стриматися. Через деякий час на паркані уже не було ні одного гвіздка. Тоді взявши сина за руку, батько підвів його до паркану:

– Подивися на те, що ти зробив, на ту кількість отворів, які ти залишив. Таким як до цього він уже ніколи не буде. Слово, сказане нами зі злістю і гнівом, залишає гіркий слід в душі людини. І тоді не важливо, чи будеш вибачатись, падаючи на коліна, шрам залишиться назавжди.

Все що стається, залишається в нашому житті назавжди.

Все залежить від тебе

Колись давно у древньому Китаї жив дуже розумний, але дуже пихатий мандарин (знатний вельможа). Весь його день складався з примірок багатого вбрання та розмов з підданими про свій розум... Так минали дні за днями, роки за роками... Аж ось пройшов по всій країні поголос, що неподалік від кордону з'явився мудрець, розумніший за всіх на світі. Дійшов той поголос і до мандарина. Дуже розлютився він: хто може називати якогось там ченця найрозумнішою людиною у світі? Але виду про своє обурення не подав, а запросив мудреця до себе у палац. Сам же задумав обдурити ченця: «Я візьму в руки метелика, схочу його за спиною і запитам, що в мене в руках – живе чи мертве. І якщо чернець скаже, що живе – я роздушу метелика, а якщо мертве – я випущу його...» І ось настав день зустрічі. У пишній залі зібралось багато людей, всім хотілося послухати словесний поєдинок найрозумніших людей у світі. Мандарин сидів на високому троні, тримав за спиною метелика і з нетерпінням чекав приходу ченця. Аж ось двері відчинилися, і до зали ввійшов невеличкий худорлявий чоловік. Він підійшов до мандарина, привітався і сказав, що готовий відповісти на будь-яке його запитання. І тоді, зло всміхаючись, мандарин проказав:

– Скажи-но мені, що я тримаю в руках – живе чи мертве? Мудрець трохи подумав, усміхнувся і відповів: **«УСЕ В ТВОЇХ РУКАХ!»** Збентежений мандарин випустив метелика з рук, і той полетів на волю, радісно тріпочучи своїми яскравими крильцями.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К. Редакція журналу «Дошкільне виховання», 1999.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. кер. Та заг. ред. О.Л.Кононко. – К.: Світич, 2008.
3. Гончаренко А.М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників. – К.: Світич, 2009.
4. Бурова А., Долинна О. Інтеграційні процеси в освіті // Палітра педагога. – 2002 – №1.
5. Гавриш Н. Інтеграція – питання не тактики, а стратегії // Дошкільне виховання. – 2005 – №4.
6. Гончаренко А.М. Комунікативна компетентність – головна мета // Дошкільне виховання. – 2008 – №7.
7. Гусак Т. Інтерактивний семінар «Формування життєвої компетентності дошкільника» // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2009 – №8.
8. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні / Наук. ред. О.Л.Кононко. – К.: редакція журналу «Дошкільне виховання», 2003.
9. Кононко О.Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: Наук.-метод. посіб. – К.: Світич, 2009.
10. Кононко О.Л. Життєва компетентність – стратегія дошкільного виховання // Дошкільне виховання. – 1999. – №5.
11. Кононко О.Л. Розвивнена особистість як гарант життєвої компетентності // Початк. шк. – 201. – №3.
12. Кононко О.Л. Простір «Я»: реальність та життєва проблема // Дошкільне виховання. – 2001. – №4.
13. Кононко О.Л. Особистясний підхід: суть та шляхи втілення в Державній базовій програмі // Дошкільне виховання. – 2001 – №9.
14. Кононко О.Л. Перехідний період: самовизначення, зміна орієнтирів і пріоритетів // Дошкільне виховання. – 2010 – №1.

15. Кононко О.Л. Орієнтир сьогодення – компетентна особистість // Дошкільне виховання. – 2005 – №7.
16. Кононко О.Л. Дитяча субкультура як цінність і складова особистісно орієнтованої освіти // Дошкільне виховання. – 2001 – №12.
17. Кузьменко В. Соціальна компетентність дошкільнят: особливості, показники та шляхи розвитку // Дошкільне виховання. – 2001 – №9.
18. Ліпанова Є, Гречишкіна А. Відмовитись від стереотипів // Дошкільне виховання. – 2009 – №9.
19. Лаба Н. До розвитку шляхом інтеграції // Дошкільне виховання – 2009 – №3.
20. Пироженко Т. Сучасні підходи до мовленнєвого розвитку дітей // Дошкільне виховання. – 2001 – №1.
21. Пасічник А. Мовленнєві заняття в системі сучасної дошкільної освіти // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2008 – №2.
22. Старченко В. Реалізуємо принцип інтеграції // Дошкільне виховання. – 2009 – №7.